

Ang Aklat ni Samuel na ngayo'y nahahati sa dalawa ang simula ng ikatlong bahagi ng banal na kasaysayan pagkatapos ng Genesis at Exodo. Dito inilalahad sa atin ANG GAWA NG DIYOS SA PUSO NG MGA TAO at ang paraan ng pakikipagtulungan nila sa paghahari ng Diyos.

Dito buong kasimplehang isinasalaysay sa atin ang mga halimbawa at mga pagkakamali ni DAVID: ang buhay niya, na kasingkaraniwan ng sa sinuman sa atin, ay waring may taglay na hiwaga. Pero sa dakong huli'y makikita nating ang Diyos pala ay nasa lahat ng nangyari sa kanya at sa kanya'y nagtayo ang Diyos sa mga Israelita ng isang bagay na di mapapawi.

Mahalaga ang librong ito hindi dahil sa mahahalagang pangyayari ng kasaysayang nakapaloob dito. Mas binibigyang-pansin ng Biblia ang PERSONAL NA KASAYSAYAN ni David kaysa kanyang mga tagumpay. Ang unang haring ito ng Israel ang modelo ng isang sumasampalataya dahil sa kabila ng kanyang malakas na personalidad at di pangkaraniwang talino, nagpapatnubay pa rin siya at NAGPAINSPIRASYON SA DIYOS, at pinakaimportante sa kanya ang maglingkod sa Diyos sa lahat ng bagay.

Sa librong ito'y para bang NAGTATAGO ANG DIYOS. Walang anumang pagbubunyag o mariringal na pagpapakita ng Diyos. Isang salita lamang kay Propeta Natan na magbibigay-direksyon sa hinaharap: ang paghahari ni David sa Jerusalem at sa Palestina ay mauwi sa Kaharian ng Diyos sa sanlibutan. Si Kristo Jesus ang magiging ANAK NI DAVID.

Dalawang tao ang nauuna kay David:

– si SAMUEL, ang pinakahuli sa mga Hukom at isa ring propeta. Ito ang panahon na watak-watak ang mga Israelita at nadarama nilang kailangan nila ng isang permanenteng pamunuan: “Gusto naming magka-hari gaya ng meron ang ibang mga bansa,” sa halip na umasa lamang sa mga inspirado ng Espiritu, sa mga “hukom” na laging naroon kapag kinakailangan sila ng bayan.

– si SAUL, ang pinakaunang hari na pinili ng Diyos, pero tinanggihan naman pagkatapos.

Sa simula ng libro, hindi pa ang Israel ang may-ari sa lupain ng Kanaan, pero naging magbubukid na sa permanenteng lugar ang mga tribu mula sa dati nilang pagpapagala-gala bilang mga pastol. Namayan sila sa kabundukan, at kadalasa'y wala silang magawa sa pagsalakay ng mga Pilisteong nakatira sa matabang kapatagan ng dalampasigan sa mga siyudad ng Gat, Gaza, Asdod, Askalon at Ekron.

Si Ana

1 • ¹May isang lalaking taga-Rama na nagngangalang Elkana sa kaburulan ng Efraim. Anak siya ni Yeroham na anak ni Elihu na anak ni Tohu ng angkan ng Suf. ²Dalawa ang kanyang asawa: sina Ana at Penina. May mga anak si Penina pero wala si Ana.

³Umaahon taun-taon si Elkana sa Silo para sumamba at mag-alay kay Yawe ng mga Hukbo; ang dalawang anak na lalaki ni Eli na sina Yofni at Finjas ang mga pari ni Yawe roon.

⁴Tuwing maghahandog ng alay si Elkana, binabahaginan niya ang kanyang asawang si Penina at lahat ng anak nito. ⁵Ngunit doble ang ibinibigay niya kay Ana sapagkat mas mahal niya ito bagamat ginawa siyang baog ni Yawe. ⁶Laging iniinis si Ana ng kanyang kaagaw sa pagiging baog para galitin ⁷sa pagpunta nila sa Bahay ni Yawe taun-taon. Kaya umiyak si Ana at tumatangging kumain. ⁸At tinanong siya ng kanyang asawang si Elkana: “Ana, ba’t ka umiyak? Bakit ayaw mong kumain? Ba’t ka malungkot? Hindi ba ako mas mahalaga sa iyo kaysa sampung anak na lalaki?”

⁹Minsan pagkatapos nilang kumain at uminom sa Silo, tumindig si Ana sa may di kalayuan kay Eli, ang paring nakaupo sa upuang nasa tabing pintuan ng Bahay ni Yawe. ¹⁰Puno ng dalamhati, buong ka-

paitan siyang tumangis at dumalangin kay Yawe, ¹¹at gumawa siya ng isang panata, at sinabing “O Yawe ng mga Hukbo, kung titingnan mo lamang ang dalamhati ng iyong lingkod at ako’y aalalahanin at di kalilimutan, kundi bigyan ako ng isang anak na lalaki, ibibigay ko siya kay Yawe sa lahat ng araw ng kanyang buhay at walang labahang lalapat sa kanyang ulo.”

¹²Habang nananalangin siya sa harap ni Yawe, pinagmasdan ni Eli ang kibot ng kanyang mga labi. ¹³Nananalangin si Ana sa kanyang puso, kumikibot ang kanyang mga labi ngunit hindi naririnig ang kanyang tinig. Kaya inakala ni Eling lasing si Ana. ¹⁴At sinabi ni Eli sa kanya: “Hanggang kailan ka ba magiging lasing? Kailan ka mahihimasmasan?” ¹⁵Ngunit sumagot si Ana: “Hindi, aking panginooon. Ako’y isang babaeng lubhang naninimdim. Hindi ako lasing. Hindi ako uminom ng alak o serbesa; inihinga ko lamang ang laman ng aking kaluluwa kay Yawe. ¹⁶Huwag ninyong ipalagay na ako’y isang babaeng masama. Labis ang aking hinagpis kayat tuluy-tuloy ang aking panalangin.” ¹⁷At sinabi ni Eli: “Humayo kang mapayapa at ipagkaloob nawa ng Diyos ng Israel ang iyong hinihingi.” ¹⁸Sumagot si Ana: “Magiging karapat-dapat nawa sa inyong kagandahang-loob ang inyong alipin.” At umalis na siya at kumain. At wala nang nabakas na lungkot sa kanyang mukha.

• **1.1** Nagsisimula ang lahat sa isang simpleng mag-asawa na isinasabuhay ang dula ng kanilang buhay-mag-anak sa isang nayon sa kabundukan.

Mas mababa ang katayuan ng babae, at palaging magiging ganito sa Israel. Kasinghalaga lamang siya ng mga anak na isisilang niya. Ang bilang ng asawa ng isang lalaki ay batay sa kanyang kakayahang magtustos. Mahal ni Elkana si Ana, pero gaya ng pagmamahal niya sa kanyang mga anak.

Sa mga pamilya mismong ito na wala nang pag-asang magkaanak gusto ng Diyos na pumili ng kanyang mga lingkod. Ang Diyos ang nagbibigay-buhay sa mga patay at ng pag-asa sa mga walang pag-asa. Tingnan ang mga katulad na pangyayari sa kapanganakan ni Isaac at ni Juan Bautista (Lucas 1:5). Mababasa natin sa libro ni Isaias ang tula na nagsisi-

mula sa ganitong mga salita: “Sumigaw sa galak, ikaw na dating baog.” (Is 54:1).

Ipinapakita sa atin ng salaysay na ito ang buhay-relihiyoso nang panahong iyon. Nasa Silo ang toldang kinalalagyan ng Kaban. Wala pang templo noon, kaya dinadala ng mga namamanata ang mga hayop na kanilang ihahandog. Ang ama ng tahanan ang namumuno bilang pari ng pamilya sa pag-aalay ng mga hayop na handog. Mula lamang sa panahon ni David saka magiging tanging karapatan ng mga pari ng tribu ng Levi ang maging mga tagapamagitan ni Yawe at ng kanyang bayan.

Lumilitaw rin dito ang mas mababang kalagayan ng mga babae. Mahal ni Elkana si Ana gaya ng pagmamahal niya sa kanyang mga anak; pero hangga’t ang mga lalaki ay puwedeng magkaroon ng maraming asawa, hindi magkakaroon ng mag-asawa ayon sa niloloob ng Diyos (tingnan ang Gen 2:24).

¹⁹Kinabukasan, maagang gumising si Elkana at sumamba sa harap ni Yawe, kasama ang kanyang mga asawa. At pagkatapos, umuwi na sila sa Rama. Nang sumiping si Elkana kay Ana na kanyang asawa, nahabag si Yawe kay Ana. ²⁰At nagdalantao si Ana at nagsilang ng isang lalaki na pinangalanan niyang Samuel sa-pagkat sinabi niyang “Hiningi ko siya kay Yawe.”

²¹Muling nagpunta si Elkana sa templo, kasama ang buo niyang pamilya upang ihandog ang kanyang taunang alay at tupdin ang kanyang panata kay Yawe. ²²Hindi sumama si Ana at sinabi niya sa kanyang asawa: “Dadalhin ko roon ang bata pagkaawat na pagkaawat niya para iharap kay Yawe, at doon na siya maninirahan habambuhay. ²³Sinabi naman ni Elkana: “Gawin mo ang pinakamabuti sa palagay mo. Dumito ka hanggang ma-

awat ang bata. Patatagin nawa ni Yawe ang iyong sinabi.” Kaya naiwan nga si Ana at pinasuso ang kanyang anak hanggang maawat.

²⁴Nang maawat na ang bata, isinama siya ni Ana gayundin ang isang torong tatlong taong gulang, ilang takal na harina at isang bote ng alak. Dinala niya ang bata sa Bahay ni Yawe sa Silo. Napakabata pa ng bata.

²⁵Pagkakatay sa toro, dinala niya ang bata kay Eli. ²⁶Sinabi ni Ana: “Tingnan ninyo, aking panginoon! Ako ang ba-baeng nakatayo rito noon sa inyong tabi, at nananalangin kay Yawe. ²⁷Hiniling ko sa kanya ang batang ito at ipinagkaloob naman ni Yawe ang aking kahilingan. ²⁸Kaya itinuturing ko ngayon na hinihingi siya ni Yawe. Para kay Yawe na siya sa buong buhay niya.”

At sinamba nila roon si Yawe.

Dasal ni Ana

2

• ¹At nanalangin si Ana at sinabi:

“Kay Yawe puso ko’y nagagalak,
kay Yawe lakas ko’y nag-iibayo.
Bibig ko’y magmamalaki sa aking mga kaaway,
oo, nalulugod nga ako sa iyong pagliligtas.

²Si Yawe lamang ang Banal, wala kang katulad,
walang ibang Batong tulad ng ating Diyos.

• **2.1** Sa kanyang awit ng pasasalamat, inaako ni Ana ang pagiging tagapagsalita ng lahat ng hamak sa kanyang bayan at sa daigdig.

Si Yawe ang Diyos na nagliligtas sa mga pinabayaan. Tinatanggihan niya ang mga nananalig sa *kanilang bisig, sa kanilang pana*, sa pagkaing tiyak na nakalaan para sa kanilang tahanan, ibig sabihin’y sa kanilang sarili at sa meron sila. Ipinamamalas niya ang kanyang luwalhati sa pagbaligtad sa pagkakaiba ng mga tao (tulad sa talinhaga ng mayaman at ni Lazaro, Lucas 16:25). *Si Yawe ang nagdadala sa libingan at bumubuhay.*

Maihahambing din ang awit na ito sa Awit ni Maria (Lucas 1:45). May propetikong pananaw ang awit ni Ana. At tulad ni Ana, kailangan din nating ipagmalaki ang ating Diyos, higit pa sa mga materyal na pag-unlad

ng ating lipunan na naghahatid ng ligaya sa mayayaman at malalakas.

Sinasabi ng tekstong ito na mali ang mga naghahangad ng pag-unlad ng lipunan at sariling kapakanan, na ang tanging layunin lamang ay matiyak ang kinabukasan ng kanilang mga pamilya. Ang nasa panig ng mahihina ang siyang maliligtas. Samantalang ikinahihya ng iba ang kanilang pagkahamak, pagiging trabahador o magbubukid, o ang paurong na kalagayan ng kanilang bayan, alam naman ng sumasampalataya na ang mga dukha at mga nagugutom ay tumutulong sa pagliligtas sa daigdig. Sapagkat kung saan salat sa lahat ng bagay, doon mas madaling madiskubre ang tunay na halaga ng tao, at maunawaan na wala nang daigdig na karapat-dapat sa tao liban sa daigdig na may pagkain at dangal para sa lahat.

³Tama na ang pagsasalita ng kapalaluan,
husto na ang kahambugan ng iyong mga labi
pagkat si Yawe ay Diyos – alam ito ng lahat –
siya ang tumitimbang sa gawa n g lahat.

⁴Bali na ang pana ng malalakas,
ngunit puspos naman ng lakas ang mahihina.

⁵Kailangang magpaupa ang mga busog para makakain,
ngunit hindi na kailangang magtrabaho pa ang mga gutom.

Ang baog ay pitong beses na nanganak,
ngunit naiwang walang pag-asa ang may maraming anak.

⁶Si Yawe ang nagbibigay ng kamatayan at buhay,
siya ang nagdadala sa libingan at bumubuhay.

⁷Si Yawe ang nagpapadukha at nagpapayaman,
siya ang nagbababa at nagtataas.

⁸Itinataas niya ang dukha mula sa alabok
at itinatampok ang naghihikahos mula sa abuhan;
pinauupo niya silang kasama ng mga prinsipe
at ipinamamana sa kanila ang luklukan ng karangalan.

Kay Yawe ang mga pundasyon ng daigdig
at sa mga ito naman itinayo ang mundo.

⁹Binabantayan niya ang hakbang ng mga nagmamahal sa kanya
ngunit namamatay sa dilim ang mga masama,
walang nagtatagumpay dahil sa sariling lakas!

¹⁰Nadurog ang mga kaaway ni Yawe,
kumukulog siya sa langit laban sa kanila.
Naghahari si Yawe sa buong daigdig,
binibigyang-lakas niya ang kanyang hari
at pinag-iibayo ang lakas ng kanyang pinahiran.”

---

¹¹At umuwi na si Elkana sa Rama, at
naglingkod naman kay Yawe ang bata sa
pangangasiwa ng paring si Eli.

Si Eli

¹²Masama at walang pakundangan kay
Yawe ang mga anak na lalaki ni Eli.

¹³Kapag may nag-aalay ng handog, da-
rating ang isang alipin ng pari habang
inilalaga pa ang karne. ¹⁴Itutusok nito ang
isang tinidor sa kaserola o kaldero o kawa
o palayok, at para sa pari ang anumang

matusok ng tinidor. Ganito ang pakiki-
tungo ng mga paring ito sa lahat ng Israeli-
tang pumupunta sa Silo. ¹⁵At kahit na
bago pa masunog ang taba, darating na
ang alipin ng pari at sasabihin sa lalaking
naghahandog: “Bigyan mo ang pari ng
karneng maiihaw dahil hindi siya tatang-
gap ng nilagang karne galing sa iyo kundi
hilaw lamang.” ¹⁶At kung sabihin naman
ng lalaking “Pabayaang mo munang ma-
sunog ang taba, at saka ka kumuha ng
anumang gusto mo,” sasagot ang alipin:

“Hindi! Ibigay mo na ito sa akin ngayon, kung hindi’y sapilitan ko itong kukunin.”

¹⁷ Kayat napakalaki ng kasalanan ng mga anak ni Eli sa paningin ni Yawe sapagkat nilapastangan nila ang handog kay Yawe.

¹⁸ Samantala, naglilingkod si Samuel sa harap ni Yawe – isang batang suot ang lineng damit ng mga pari. ¹⁹ Taun-taon lagi siyang itinatahi ng kanyang ina ng maliit na damit-pari at dinadala ito sa kanya tuwing aahon siya, kasama ang kanyang asawa, para mag-alay ng tau-nang handog.

²⁰ Binasbasan ni Eli si Elkana at ang kanyang maybahay, at sinabi: “Bigyan ka nawa ni Yawe ng marami pang anak sa babaeng ito bilang kapalit ng batang lalaking ibinigay niya kay Yawe.” ²¹ Pagkauwini, biniyayaan ni Yawe si Ana ng tatlong anak na lalaki at dalawang anak na babae samantalang lumalaki naman sa piling ni Yawe ang batang si Samuel.

²² Matandang-matanda na ngayon si Eli. Nabalitaan niya ang lahat ng ginagawa sa Israel ng kanyang mga anak. Nakipagtalik pa sila sa mga babaeng naglilingkod sa pintuan ng Toldang Tagpuan. ²³ Kaya tinanong niya sila: “Pinag-uusapan ng mga tao ang inyong mga masamang gawain. Bakit ganito ang ginagawa ninyo?” ²⁴ Hindi, hindi mabuting balita ang naririnig kong kumakalat sa bayan ni Yawe, mga anak. ²⁵ Kung magkasala ang isang tao sa kanyang kapwa, mamamagitan ang Diyos para sa kanya. Ngunit kung kay Yawe siya magkasala, sino pa ang mamamagitan para sa kanya?” Ngunit hindi nakinig ang dalawa sa sinabi ng kanilang ama sapagkat nakapagpasya na si Yawe na dapat silang mamatay.

²⁶ At nagpatuloy naman sa paglaki ang batang si Samuel, lumaki at bumuti sa paningin ni Yawe at ng mga tao.

• **3.1** Deretsahan at personal na tinatawag ng Diyos si Samuel. Ang pagtugon ng batang Samuel ang siyang naghahanda sa kanya para sa mas dakilang mga bagay.

Sa kabila ng edad at tungkulin nito, mapapansin ang

²⁷ Isang araw, isang propeta ng Diyos ang pumunta kay Eli at sinabi sa kanya: “Ito ang sinasabi ni Yawe – Ipinakilala ko ang aking sarili sa sambahayan ng iyong ama nang nasa Ehipto sila, sa bahay ni Paraon. ²⁸ Pinili ko siya mula sa lahat ng tribu ng Israel upang maging pari ko, para pumunta sa aking altar, magsunog ng insenso at magsuot ng efod sa harap ko. At ibinigay ko sa sambahayan ng iyong ama ang lahat ng haing pinaraan sa apoy ng mga Israelita. ²⁹ Bakit ninyo ngayon binabastos ang aking hain at mga handog na ako mismo ang nag-utos na panghabampanahon? Ba’t higit mong pinahalagahan ang iyong mga anak kaysa akin at pinatataba ang inyong mga sarili sa pinakamainam na bahagi ng bawat handog ng aking bayang Israel? ³⁰ Kaya ipinahahayag ni Yaweng Diyos ng Israel – Ipinangako ko nga na magpapatuloy sa paglilingkod sa akin habampanahon ang iyong sambahayan at ang sambahayan ng iyong ama, pero tapos na! Pararangalan ko ang mga nagpaparangal sa akin, ngunit hahamakin ko ang humahamak sa akin. ³¹ Malapit na ang araw na igugupo ko ang iyong lakas at ang lakas ng sambahayan ng iyong ama. ³² (At hindi magkakaroon ng matanda sa iyong sambahayan.) ³³ Ang sinuman sa iyong sambahayan na hindi ko ititiwalag sa paglilingkod sa akin ay maliligtas para lamang lumuhang buong pait at mabuhay sa dalamhati. At mamamatay ang lahat sa tabak sa kanilang kabataan. ³⁴ Magiging tanda para sa iyo ang mangyayari sa dalawa mong anak na sina Yofni at Finjas: kapwa sila mamamatay sa iisang araw lamang. ³⁵ Makakatagpo ako ng isang paring tapat para sa akin, gagawin niya ang ayon sa aking puso at isipan. Itatayo kong matatag ang kanyang sambahayan at maglilingkod siya sa akin at sa aking pinahiran sa lahat ng araw. ³⁶ At lalapit at yuyuko sa harap niya ang sinumang malabi sa iyong sambahayan para sa isang pirasong pilak o kapisasong tinapay, at sasabihing – Sige na naman, italaga mo ako sa gawaing-pari para may makain ako.”

Tinawag ng Diyos si Samuel

3 • ¹ Naglingkod kay Yawe ang batang si Samuel sa ilalim ng pamamahala ni Eli. Bihira pa nang mga araw na iyon

pagpapahalaga ni Eli kay Samuel. Alam niya na wala sa edad ang kahustuhan sa buhay-espirituwal. Tinatangap niya ang mga paninising pinararating ng Diyos sa pamamagitan ng batang ito.

Binibigyang-diin din ng Biblia ang pananagutan ng

ang salita ni Yawe at walang mga pangitain.

² Isang gabi, nakahiga sa kanyang silid si Eli – malabo na ang kanyang mga mata at di na makakita. ³ May sindi pa ang ilawan ng Diyos at nakahiga naman si Samuel sa Bahay ni Yawe na kinalalagyan ng Kaban ng Diyos.

⁴ At tumawag si Yawe: “Samuel, Samuel!” Sumagot si Samuel: “Narito ako!” ⁵ at tumakbo siya kay Eli at sinabing “Narito ako sapagkat tinawag ninyo ako.” Ngunit sinabi ni Eli: “Hindi ako tumawag. Sige, mahiga ka na.” Kaya umalis siya at nahiga.

⁶ Muling tumawag si Yawe: “Samuel!” At bumangon si Samuel at pumunta kay Eli at sinabi: “Narito ako sapagkat tinawag ninyo ako.” Ngunit sinabi ni Eli: “Hindi kita tinawag, anak. Bumalik ka na at mahiga uli.”

⁷ Hindi pa nakikilala ni Samuel si Yawe at hindi pa naihayag sa kanya ang salita ni Yawe. ⁸ Ngunit tinawag ni Yawe si Samuel sa ikatlong pagkakataon. Bumangon si Samuel at pumunta kay Eli at sinabi: “Narito ako sapagkat tinawag ninyo ako.” At naunawaan ni Eli na si Yawe ang tumatawag sa bata, ⁹ at sinabi ni Eli kay Samuel: “Sige na, mahiga ka at kung may tumawag sa iyo, sabihin mo – Magsalita ka, Yawe, sapagkat nakikinig ang iyong lingkod.” At umalis si Samuel at nahiga sa kanyang lugar.

¹⁰ Dumating si Yawe at tumayo roon, at

tumawag tulad nang dati: “Samuel, Samuel!” At sumagot si Samuel: “Magsalita ka sapagkat nakikinig ang iyong lingkod.” ¹¹ At sinabi ni Yawe kay Samuel: “Tingnan mo, may gagawin ako sa Israel na magpapanginig sa mga tainga ng sinumang makababalita nito. ¹² Sa araw na iyon, tutuparin ko laban kay Eli ang lahat ng sinabi ko laban sa kanyang sambayanan mula sa simula hanggang katapuhan. ¹³ Sinabi ko na sa kanya na malapit ko nang hukuman ang kanyang angkan sa habampanahon sapagkat alam niyang nilalapastangan ng kanyang mga anak ang Diyos pero hindi niya sila sinaway. ¹⁴ Kaya isinumpa kong hinding-hindi mababayaran ng hain o handog ang pagkakasala ng sambayanan ni Eli magpakailanman.”

¹⁵ Nahiga si Samuel hanggang umaga. At binuksan niya ang mga pinto ng Bahay ni Yawe. Natatakot si Samuel na sabihin kay Eli ang pangitain. ¹⁶ Ngunit tinawag siya ni Eli at sinabi: “Samuel, anak.” Sumagot si Samuel: “Narito ako.” ¹⁷ Nagtanggong si Eli: “Ano ang sinabi niya sa iyo? Huwag mo sana itong ilihim sa akin. Parusahan ka nawa ng Diyos kung may ilihim kang anuman sa akin.” ¹⁸ Kaya sinabi ni Samuel kay Eli ang lahat. At sinabi ni Eli: “Siya nga si Yawe! Gawin niya ang mabuti sa kanyang paningin.”

¹⁹ Lumaki si Samuel, sumasakanya si Yawe at pinapagkakatatotoo niya ang mga salita nito. ²⁰ At alam ng buong Israel mula

mga hindi dumidisciplina sa kanilang mga anak. Itinuturo sa Israel na tungkulin ng mga ama ang turuan at disiplinahin, kahit na parusahan, ang kanilang mga anak, sa halip na kun-sintihin ang mga ito. Hindi dapat magkulang ang mga magulang sa kanilang responsabilidad na maging mga tagapagturo nang dahil lamang sa maling dahilan na kapag naging mahigpit sila sa kanilang mga anak ay mawawala ang pagmamahal ng mga ito sa kanila. Habang di pa ganap na mulat ang konsiyensya ng bata, ang hinaharap na kalayaan ng isang kabataan at ng may husto nang gulang ay naihahanda sa pamamagitan ng disiplina ng isang “Batas”: tingnan ang Sir 30 at Gal 4, at ang paliwanag sa Mga Hukom 8:22.

Ang pagtawag kay Samuel ay tulong sa atin para

alalahanin na bawat isa sa atin ay may *bokasyon*, na ibigsabihi’y tinatawag ng Diyos ang bawat isa at inilalaan sa pagganap ng isang gawaing para lamang sa kanya at di mapapalitan. Sa kasalukuyang panahon, napakarami sa atin ang bale mga tagagawa lamang at di gaanong pinahahalagahan. At dahil wala silang anumang tungkulin o responsabilidad na kanilang naipagmamalaki, tamalamang na makadama sila ng kabiguan. Hindi nila nararamdamang “tinatawag” o kinakailangan para sa kung anong dakilang gawain. Kaya wala sa kanila ang isa sa pinakaimportanteng puwersa na magbubunsod sa kanila na itayo ang kanilang kinabukasan. Para magkaroon ng direksyon ang buhay, kailangang itanong ng bawat isa sa kanyang sarili: Ano ba ang gusto ng Diyos sa akin?

sa Dan hanggang sa Berseba na tunay na propeta nga ni Yawe si Samuel. ²¹Patuloy na napakita si Yawe sa Silo. Ipinahayag niya ang kanyang sarili kay Samuel sa Silo sa pamamagitan ng kanyang salita.

Nakuha ng mga Pilisteo ang Kaban

4 ¹Nagtipon noon ang mga Pilisteo para salakayin ang Israel, at lumabas din ang Israel para harapin ang mga Pilisteo sa labanan. Nagkampo sila sa Ebena-Ezer samantalang sa Afek naman nagkampo ang mga Pilisteo. ²Pumusisyon ang mga Pilisteo para harapin ang Israel at nagsimula ang labanan. Natalo ng mga Pilisteo ang Israel, at halos apat na libo sa kanila ang namatay sa labanan.

³Nang umurong sa kanilang kampo ang mga tao, nagtanong ang matatanda ng Israel: “Bakit pinabayaang tayo ni Yawe na matalo sa harap ng mga Pilisteo? Kunin natin sa Silo ang Kaban ng Diyos at dalhin iyon dito upang makapiling natin at nang maligtas tayo sa ating mga kaaway.”

⁴Nagpadala ng mga sugo sa Silo ang bayan at kinuha ng mga ito mula roon ang Kaban ni Yawe ng mga Hukbo na nakaluklok sa gitna ng mga kerubin. Kasama ng Kaban ng Diyos ang dalawang anak na lalaki ni Eli na sina Yofni at Finjas.

⁵Nang dumating sa kampo ang Kaban ni Yawe, sumigaw nang napakalakas ang buong Israel at nayanig ang lupa. ⁶Narinig ng mga Pilisteo ang hiyawan at nagtanggungan: “Ano ang napakalakas na sigawang iyon sa kampo ng mga Hebreo?” At nalaman nila na dumating sa kampo ang Kaban ni Yawe.

⁷Natakot ang mga Pilisteo at kanilang sinabi: “Isang diyos ang dumating sa kampo! Kawawa tayo! Wala pang nangyayaring ganito noon. ⁸Kawawa tayo!

Sino ang magliligtas sa atin mula sa kamay ng mga makapangyarihang diyos na ito? Ito ang mga diyos na humampas sa mga Ehipsiyo sa pamamagitan ng lahat ng uri ng salot, at sa disyerto. ⁹Lakasan ninyo ang inyong loob at magpakalalaki, O mga Pilisteo, kung hindi’y magiging alipin kayo ng mga Hebreo kung paanong naging alipin natin sila. Magpakalalaki kayo at lumaban!”

¹⁰Lumaban nga ang mga Pilisteo at nagapi ang Israel. Tumakas pauwi ang bawat isa. Nakalulunogs na pagkatalo; tatlumpung libong lalaki ng Israel ang natapatay. ¹¹Naagaw ang Kaban ng Diyos at namatay ang dalawang anak ni Eli na sina Yofni at Finjas.

¹²Isang lalaki mula sa tribu ng Benjamin ang nakatakas mula sa labanan at dumating sa Silo nang araw ding iyon. Warak ang kanyang damit at may alikabok ang kanyang ulo. ¹³Nang dumating siya, naroon si Eli na nakaupo sa upuan sa tabi ng daan at nagmamasid sapagkat puspos ng pangamba ang kanyang puso para sa Kaban ng Diyos. Pagkarating ng lalaki sa bayan, ibinalita niya ang nangyari at sumigaw ang buong bayan. ¹⁴Narinig ni Eli ang sigawan at nagtanong: “Ano ang ingay na ito?” Agad na lumapit kay Eli ang lalaki at sinabi ang nangyari. ¹⁵Siyamnapu’t walong taon na noon si Eli at hindi na siya makakita. ¹⁶Sinabi ng lalaki kay Eli: “Galing ako sa labanan, nakatakas ako ngayon.” At tinanong siya ni Eli: “Ano ang nangyari, anak ko?”

¹⁷Sumagot ang maydala ng balita: “Tumakas ang Israel sa harap ng mga Pilisteo. Isa ngang malaking pagkalupig ng bayan! At namatay rin ang dalawa ninyong anak na sina Yofni at Finjas, at naagaw ang Kaban ng Diyos.”

¹⁸Nang mabanggit nito ang Kaban ng Diyos, bumulagta si Eli mula sa kanyang upuang nasa tabi ng pintuan. Nabali ang kanyang leeg at namatay sapagkat matanda na siya at mabigat. Apatnapung taong naghukom si Eli sa Israel.

¹⁹Buntis noon ang manugang ni Eli, ang

• **4.1** Sa pakikipagdigma nila sa mga Pilisteo, hangad ng mga Israelita ang proteksyon ni Yawe. Hinanap nila ang Kaban, sa pag-aakalang sa pamamagitan nito’y obligado si Yawe na papagtagumpayin sila. At sapagkat kalimita’y pinagdududahan ng tao ang kanyang Diyos, nagtitiwala siya sa kanyang mga anting-anting.

Pero hindi mahalaga sa Diyos ang Kaban, at wala rin siya sa paninilbihan sa isang bayang iresponsable. Sa halip ay gusto niya silang turuan: pagbabayaran niya sila sa kanilang kataksilan. Kaya hindi sila tinutugon ng Diyos, at nawala ang Kaban.

maybahay ni Finjas, at malapit nang manganak. Nang mabalitaan niyang naagaw ang Kaban ng Diyos at patay na ang kanyang asawa at biyening lalaki, napaanak siya nang wala sa panahon. ²⁰Samantalang naghihingalo siya, sinabi ng mga babaeng tumitingin sa kanya: "Huwag kang matakot sapagkat lalaki ang anak mo." Ngunit hindi siya sumagot ni hindi niya ito namalayan. ²¹Pinangalanan niyang Ikabod ang bata at sinabing "Naglaho na ang Luwalhati sa Israel!" dahil sa pagkaagaw sa Kaban ng Diyos at sa pagkamatay ng kanyang biyening lalaki at ng kanyang asawa. ²²Nang sabihin niyang "Luwalhati sa Israel!" ang naagaw na Kaban ng Diyos ang tinutukoy niya.

5 ¹Pagkaagaw ng mga Pilisteo sa Kaban ng Diyos, dinala nila ito sa Asdod mula sa Ebena-Ezer. ²Binuhat nila ang Kaban at ipinasok sa templo ni Dagon at itinabi ito sa kanya. ³Maagang gumising kinabukasan ang mga taga-Asdod, at hayun! nakabuwal si Dagon at nakasubsob sa lupa sa harap ng Kaban ni Yawe. Kinuha nila si Dagon at ibinalik sa kinalalagyan nito. ⁴Ngunit paggising nila nang sumunod na araw, naroon si Dagon - nakabuwal at nakasubsob sa lupa sa harap ng Kaban ni Yawe. Tanggal ang ulo at mga kamay nito at nasa may bungad ng pintuan; ang katawan lamang nito ang naiwang buo. ⁵Kaya hanggang sa araw na ito, hindi tumutuntong sa bungad ng pintuan ng templo ni Dagon sa Asdod ang mga pari ni Dagon at lahat ng pumapasok sa kanyang templo.

⁶Naging mabigat ang kamay ni Yawe sa mga taga-Asdod. Sinalanta niya at tinadtad ng almoranas ang mga taga-Asdod at mga taga-karatig-pook. ⁷Nang makita ito ng mga taga-Asdod, kanilang sinabi: "Hindi dapat manatili dito sa atin ang Kaban ng Diyos ng Israel. Mabigat ang kamay niya sa atin at sa ating diyos na si Dagon." ⁸Tinipon nila ang lahat ng pinuno ng mga lunsod ng mga Pilisteo at tinanong ang mga ito: "Ano ang gagawin natin sa Kaban ng Diyos ng Israel?"

Sumagot ang mga ito: "Ipadala ninyo sa Gat ang Kaban ng Diyos ng Israel." Kaya inilipat nga nila ang Kaban ng Diyos ng Israel. ⁹Ngunit nang madala nila iyon sa Gat, naging laban sa lunsod ang kamay ni Yawe - napakalaking gulo! Pinahirapan niya ang mga tagaroon sa lunsod, bata man o matanda, at nilitawan sila ng almoranas. ¹⁰Kaya ipinadala nila ang Kaban ng Diyos sa Ekron. At habang ipinapasok nila sa Ekron ang Kaban ng Diyos, sumigaw ang mga taga-Ekron: "Dinala nila sa atin ang Kaban ng Diyos ng Israel

para patayin tayong lahat." ¹¹Kaya tinipon nila ang lahat ng pinuno ng mga lunsod ng mga Pilisteo at sinabi: "Alisin ninyo rito ang Kaban ng Diyos ng Israel nang makabalik ito sa sarili nitong lugar para hindi niya tayo pataying lahat." Nagkaroon nga ng napakalaking gulo sa buong lunsod dahil napakabigat ng kamay ng Diyos dito. ¹²Nilabasan ng almoranas ang mga hindi namatay at abot hanggang langit ang sigaw ng lunsod.

6 ¹Pitong buwan sa lupain ng mga Pilisteo ang Kaban ni Yawe. ²Tinawag ng mga Pilisteo ang kanilang mga pari at mga manghuhula at tinanong: "Ano ang dapat nating gawin sa Kaban ni Yawe? Sabihin ninyo sa amin kung paano namin iyon ibabalik sa lugar nito." ³Sumagot ang mga ito: "Kung ibabalik ninyo ang Kaban ng Diyos ng Israel, huwag ninyo itong ibabalik nang walang laman. Magpadala rin kayo ng hain para sa pagkakautang. At gagaling kayo at malalaman ninyo kung bakit hindi lumalayo sa inyo ang kanyang kamay." ⁴At sinabi naman nila: "Anong hain para sa pagkakautang ang dapat naming ipadala sa kanya?" Sumagot ang mga ito: "Gumawa kayo ng limang gintong almoranas at limang gintong daga ayon sa bilang ng mga lunsod ng mga Pilisteo sapagkat iisang salot lamang ang dumapang sa inyong lahat at sa inyong mga pinuno. ⁵Gumawa kayo ng mga imahen ng inyong mga almoranas at ng mga dagang sumalanta sa lupain, at luwalhatiin ninyo ang Diyos ng Israel. At baka iangat na niya ang kanyang kamay sa inyo, sa inyong mga diyos at sa inyong lupain. ⁶Ngunit huwag kayong magmatigas sa inyong mga puso, tulad ng ginawa ng mga Ehipsiyo at ni Paraon. Hindi ba't pagkatapos silang parusahan ni Yawe ay pinaalis na rin nila ang mga Israelita para lumakad?"

⁷Gumawa kayo ngayon ng bagong kariton at kumuha ng dalawang bakang may pasusuhin at hindi pa nalalagyan ng pamatok. Isingkaw ang mga baka sa kariton pero ibalik sa kural ang kanilang mga guya. ⁸At kunin ang Kaban ni Yawe at ilagay sa kariton. At ilagay naman sa tabi ng Kaban ang kahong may gintong pigurin na ipinadadala ninyo sa kanya bilang hain para sa pagkakautang. At palakarin itong mag-isa, ⁹ngunit bantayan ito. Kung magtuloy ito sa daang nasa sarili nitong lupain, patungong Bet-Semes, si Yawe nga kung gayon ang maygawa ng napakalaking kapahamakang ito sa atin. At kung hindi naman, malalaman natin na hindi niya kamay ang humampas sa atin, kundi nagkataon lamang."

¹⁰Ginawa nga nila iyon. Kumuha sila ng dalawang bakang may pasusuhin at isiningkaw sa kariton, at ikinulong naman sa kural ang mga guya ng mga ito. ¹¹At inilagay nila ang Kaban ni Yawe sa kariton, kasama ang kahong may gintong mga daga at mga imahen ng kanilang almoranas. ¹²At nagtuluy-tuloy ang mga baka papuntang Bet-Semes, nanatili ang mga ito sa daan at patuloy na umuunga – hindi lumiko sa kanan o sa kaliwa. Samantala, sinundan naman ng mga pinuno ng mga lunsod ng mga Pilisteo ang mga ito hanggang sa may hangganan ng Bet-Semes.

¹³Nag-aani noon ng trigo sa lambak ang mga taga-Bet-Semes nang matanaw nilang papalapit ang Kaban, at natuwa sila sa pagkakita nito. ¹⁴Dumating ang kariton sa bukid ni Josueng taga-Bet-Semes, at doon tumigil sa tabi ng isang malaking bato. Sinibak nila ang kahoy ng kariton at inialay sa ibabaw ng mga ito ang mga baka bilang sinunog na handog kay Yawe. ¹⁵Ibinaba naman ng mga Levita ang Kaban ni Yawe at ang kahong may mga gintong pigurin at ipinatong sa malaking bato.

Nang araw na iyon, nag-alay ng mga sinunog na handog at mga hain kay Yawe ang mga taga-Bet-Semes. ¹⁶Nasaksihan ito ng limang pinuno ng mga lunsod ng mga Pilisteo, at umuwi sila sa Ekron nang araw ding iyon. ¹⁷Ito ang mga lunsod ng mga Pilisteo na naghandog ng gintong almoranas bilang hain para sa pagkakautang kay Yawe: Asdod, Gaza, Askalon, Gat at Ekron. ¹⁸Mayroon ding mga gintong dagang sindami ng mga nayon ng mga Pilisteo na nasa ilalim ng limang pinuno pati ang napapaderang mga bayan at mga nayon nito. Naroon pa rin hanggang sa araw na ito sa bukid ni Josueng taga-Bet-Semes ang malaking batong pinagpatungan nila ng Kaban ni Yawe. ¹⁹Pitumpung taga-Bet-Semes ang pinatay ni Yawe sapagkat tumingin sila sa Kaban ni Yawe. Nagluksa ang bayan dahil sa matinding dagok sa kanila ni Yawe.

²⁰At sinabi ng mga taga-Bet-Semes: “Sino ang makatatayo sa harap ni Yawe, ang Banal na Diyos na ito? At kanino siya pupunta mula sa atin?” ²¹At nagpadala sila ng mga sugo sa mga taga-Kiryat-yearim at nagpasabi: “Ibinalik na ng mga Pilisteo ang Kaban ni Yawe. Lumusong kayo at iahon ito sa inyo.”

7 ¹Dumating ang mga taga-Kiryat-yearim para kunin ang Kaban ni Yawe. At dinala

niya iyon sa bahay ni Abinadab sa burol, at pinabanal nila ang anak nitong si Eleazar para pangalagaan ang Kaban ni Yawe.

Ginising ni Samuel ang Israel

• ²Mahabang panahon ang lumipas mula sa araw na manatili sa Kiryat-yearim ang Kaban. Mga dalawampung taong nanabik at dumaing kay Yawe ang buong bayan ng Israel.

³At sinabi ni Samuel sa buong sambahayan ng Israel: “Kung magbabalik kayo kay Yawe nang buo ninyong puso, alisin ninyo ang mga banyagang diyos pati na ang mga Astarteng nasa inyong piling. At kung itutuon ninyo ang inyong puso kay Yawe at siya lamang ang paglilingkuran, ililigtas niya kayo sa kamay ng mga Pilisteo.” ⁴At inalis nga ng mga Israelita ang mga Baal at mga Astarte, at si Yawe lamang ang pinaglingkuran.

⁵At sinabi ni Samuel: “Magtipon ang buong Israel sa Mizpa at ipagdarasal ko kayo kay Yawe.”

⁶Nagtipon nga sila sa Mizpa. Umigib sila ng tubig at ibinuhos ito sa harap ni Yawe. Nag-ayuno sila sa araw na iyon at sinabi nila roon: “Nagkasala kami kay Yawe.” Pinamunuan ni Samuel ang pagtipong ito ng Israel sa Mizpa. ⁷Nang mabalitaan ng mga Pilisteo na nagtipon ang mga Israelita sa Mizpa, umahon sa lupain ng Israel ang mga pinuno ng mga lunsod ng mga Pilisteo para lusubin sila. Nang malaman ito ng mga Israelita, natakot sila ⁸at sinabi nila kay Samuel: “Walang-tigil kang manalangin para sa amin kay Yaweng ating Diyos upang iligtas niya tayo sa kamay ng mga Pilisteo.”

⁹At kumuha si Samuel ng pasusuhing kordero at inialay iyon kay Yawe bilang buong sinunog na handog, at nanikluhod sa kanya alang-alang sa Israel. At tinugon siya ni Yawe.

¹⁰Habang iniaalay ni Samuel ang sinu-

• **7.2** Nauulit dito ang parehong karanasan ng Mga Hukom. Kinukumbinsi ni Samuel ang Israel na magbalik kay Yawe. At pinagtagumpay naman sila ni Yawe na tapat sa kanyang Pakikipagtipan.

nog na handog, sumalakay na ang mga Pilisteo para lumaban sa Israel. Ngunit nang araw na iyon, malakas na dumagundong ang kulog ni Yawe sa gitna ng mga Pilisteo. Kayat bigla silang nalito at nagtakbuhan sa harap ng Israel. ¹¹ Sumugod ang kalalakihan ng Israel mula sa Mizpa, at hinabol ng taga ang mga Pilisteo hanggang sa ibaba pa ng Betkar.

¹² At kumuha pagkatapos si Samuel ng isang bato at inilagay sa pagitan ng Mizpa at Jesana, at pinangalanan iyong Ebena-Ezer sa pagsasabing “Hanggang dito’y sinaklolohan tayo ni Yawe.” ¹³ Kayat nalupig ang mga Pilisteo at hindi na muling lumusob sa nasasakupan ng Israel. Sa buong buhay ni Samuel, laban sa mga Pilisteo ang kamay ni Yawe. ¹⁴ Nabawi ng Israel ang mga lunsod mula Ekron hanggang Gat na inagaw ng mga Pilisteo sa Israel, at pinalaya ng Israel ang mga lupaing ito. Nagkaroon ng kapayapaan sa Israel at mga Amorreo.

¹⁵ Naging hukom si Samuel sa Israel sa lahat ng araw ng kanyang buhay. ¹⁶ Nililibot niya tauntaon ang Betel, Gilgal at Mizpa, at hinuhukuman ang Israel sa lahat ng lugar na ito. ¹⁷ At pagkatapos, umuuwi siya sa Rama sapagkat naroon ang kanyang tahanan. Hinuhukuman din niya roon ang Israel at nagtayo siya roon ng altar kay Yawe.

• **8.1** Nagkaroon ng malalim na pagbabago sa pamumuhay ng mga sinaunang lagalag na nakatira ngayon sa mga nayon at bayan gaya ng iba. Hindi na akma ang mga dating istrukturang panlipunan na bagay lamang sa pamumuhay sa disyerto; malimit itong masakihan sa mga kasaysayan ng mga bansa, gayundin sa iglesia. Palaging nagbabago ang sangkatauhan na ibinubunsod ng mga pangyayari at ebolusyong teknikal; lumilitaw ang mga pagkakaiba ng mga kaisipan, at nabubunyag kung gaano kaalangan ang mga sinaunang istruktura sa mga bagong kalagayan.

Bukod dito, kinakailangan ang mga institusyon sa buhay ng mga komunidad para bigyan ng direksyon at kaayusan ang laging magulong buhay na ito; kung walang permanenteng institusyon, babaling ang lipunan sa anarkiya. Kung may palagiang tensiyon sa pagitan ng buhay at ng institusyon, mas nakikita ito kapag may krisis ang lipunan. Samantalang iniisip ng mga konserbatibo na ang muling pagtatatag ng kaayusan ay isang pagbabalik sa nakaraan, naghahanap naman ang mga nagtataguyod ng pagbabago, ng mga sariwang istruktura para tugunan ang pangkasalukuyang kalagayan, at madali nilang kinalilimutan ang aral ng kahapon.

Sa Mga Kabanata 8-12 ng 1 Samuel, ipinakikita sa atin ang ganitong krisis at ang mga salungatang ibinubunga nito. Nakikita ng mga tao na nagmumula

Humingi ng hari ang bayan

8 • ¹ Nang matanda na si Samuel, itinalaga niya ang kanyang mga anak na lalaki bilang mga hukom sa Israel. ² Joel ang pangalan ng kanyang panganay at Abias naman ang ikalawa, at kapwa sila naging mga hukom sa Berseba. ³ Ngunit hindi sumunod sa kanyang mga yapak ang kanyang mga anak: mga mukhampera sila, tumatanggap ng lagay at binabaluktot ang katarungan.

⁴ Kayat nagtipon ang lahat ng matatanda ng Israel at pinuntahan si Samuel sa Rama. ⁵ Sinabi nila sa kanya: “Matanda ka na at hindi sumusunod sa iyong mga yapak ang iyong mga anak. Kaya bigyan mo kami ngayon ng isang hari na makapamumuno sa amin gaya sa lahat ng bansa.”

⁶ Hindi nagustuhan ni Samuel ang sinabi nilang “Bigyan mo kami ng isang haring mamumuno sa amin,” at nanalangin siya kay Yawe. ⁷ Sinabi naman sa kanya ni Yawe: “Pakinggan mo ang tinig ng bayan, ang lahat ng sinasabi nila sa iyo. Hindi ikaw ang tinatanggihan nila

ang kanilang kahinaan sa hidwaan at anarkiya. Hindi sapat ang panandaliang awtoridad ng “Mga Hukom”; kinakailangang magkaisa ang labindalawang tribu sa ilalim ng isang hari.

Si Samuel ay tagapagtanggol ng nakaraan, at ang kanyang mga babala ay ibinubunsod ng personal na kawalang-tiwala. Hindi siya naniniwalang mas mabuti ang mas makapangyarihan at mas sentralisadong gobyerno. Sa halip, naging makatotohanan siya at tinutuligsa niya ang walang-takdang kapangyarihan.

Pinagsasabihan ni Samuel ang bayan dahil sa kanilang kawalang-tiwala kay Yawe. Nahaharap sila sa panganib ng mga Pilisteo, at mas mapapanatag ang kanilang kalooban kung maipapasa sa iba, sa isang makapangyarihang lider, ang pag-iisip, ang pagkasi ng Diyos, ang pagpapasya para sa kanila: takot silang gumawa ng sariling pagkilos. Pero kung iaasa na lamang ng isang tao ang lahat sa mga namumuno sa bansa o sa iglesia, mauuwi ito sa pagbagsak o pagdanas ng paniniil na pulitikal.

Para kay Samuel, ang hari ang pinakakinatawan ng Diyos at lingkod ng bayan. Pero ang nangyayari’y sariling mga ambisyon nito ang kanyang paglilingkuran at siya pa ang mang-aapi sa bansa. Noon pa mang panahong iyon, may sapat nang kaalaman ang mga diktador sa pagpopropaganda para kumbinsihin ang bayan na kailangang-kailangan sila (Lc 22:25).

kundi ako sa paghahari sa kanila. ⁸Ginagawa nila ngayon sa iyo ang lahat ng ginawa nila sa akin mula sa araw na ilabas ko sila mula sa Ehipto hanggang sa araw na ito nang talikuran nila ako at naglingkod sa ibang mga diyos. ⁹At ngayon, pakinggan mo ang kanilang tinig ngunit bigyan sila ng mahigpit na babala at sabihin sa kanila ang klase ng pamumunong gagawin ng kanilang hari.”

¹⁰At sinabi ni Samuel ang lahat ng salita ni Yawe sa sambayanang humihingi sa kanya ng isang hari: ¹¹“Ito ang klase ng pamumunong gagawin sa inyo ng inyong hari! Kukunin niya ang inyong mga anak na lalaki at itatalaga sa kanyang karwahe at mga kabayo, at patatakbuhan sila sa unahan ng kanyang karwahe. ¹²Ang iba’y gagawin niyang mga pinuno ng tigsasanlibo o pinuno ng tiglilimampu. At ang iba naman para bungkalin ang kanyang lupa at gapasin ang kanyang ani, at para gumawa ng kanyang mga sandatang pandigma at mga kagamitan para sa kanyang mga karwahe. ¹³Kukunin din niya ang inyong mga anak na babae para maghanda ng pabango at maging mga kusinera at mga panadera. ¹⁴Kukunin niya ang pinakamainam sa inyong mga bukirin, mga ubasan at mga taniman ng olibo para ibigay sa kanyang mga opisyal. ¹⁵Kukunin niya ang ikapu ng inyong mga binhi at ng inyong mga ubasan para naman ibigay sa kanyang mga tagapamahala at mga tagapaglingkod. ¹⁶Kukunin niya ang inyong mga aliping lalaki at babae, ang pinakamaganda sa inyong mga baka at mga asno, at papagtatrabahuhin sa kanya. ¹⁷Kukunin niya ang ikapu sa inyong mga kawan at kayo mismo ay magiging mga alipin niya. ¹⁸Sa araw na iyon, daraing kayo dahil sa haring inyong pinili at hindi kayo sasagutin ni Yawe.”

¹⁹Ngunit ayaw makinig kay Samuel ng

sambayanan, at sinabing: “Hindi! Isang hari ang mamumuno sa amin at matutulad kami sa iba pang mga bansa. ²⁰Pamumunuan kami ng aming haring mangunguna sa amin at siyang lalaban sa aming mga pakikipagdigma.”

²¹Pagkarinig ni Samuel sa lahat ng sinabi ng sambayanan, inulit niya iyon kay Yawe. ²²Ngunit sinabi ni Yawe kay Samuel: “Pakinggan mo ang kanilang tinig at bigyan sila ng hari.” At sinabi ni Samuel sa kalalakihan ng Israel: “Umuwi na ang bawat isa sa kanya-kanyang siyudad.”

Ang istorya ni Saul

9 ¹May isang lalaki sa tribu ng Benjamin na Kish ang pangalan. Anak siya ni Abiel na anak ni Zeror na anak naman ni Bekorat na anak ni Afia, isang magiting na Benjaminang lalaking-lalaki. ²May anak na lalaki si Kish na nagngangalang Saul, isang binatang walong kasingkisig sa mga Israelita, higit na matangkad mula balikang hanggang ulo sa lahat ng tao.

³Nawawala noon ang mga asno ni Kish na ama ni Saul. At sinabi ni Kish sa kanyang anak na si Saul: “Isama mo ang isa sa mga utusan at umalis kayo at hanapin ang mga asno.” ⁴Nilibot niya ang buong kaburulan ng Efraim pati ang lupain ng Salisa pero hindi nila nakita ang mga iyon. Nagpunta sila sa lupain ng Saalim pero wala pa rin. At naglibot siya sa lupain ng Benjamin pero hindi pa rin nila nakita ang mga iyon. ⁵Dumating sila sa lupain ng Suf at sinabi ni Saul sa utusang kaysa niya: “Tayo na, umuwi na tayo, kung hindi’y mas aalalahanin tayo kaysa mga asno ng aking ama.”

⁶Ngunit sinabi ng kanyang utusan: “May tao ng Diyos sa lunsod na ito. Lubos siyang iginagalang dito. At nagkakatotoo

• **9.1** Nasa 10:17 ang karugtong ng kabanata 8. Dito nagsisimula ang salaysay sa bokasyon ni Saul. Lumabas si Saul para hanapin ang mga asno ng kanyang ama, at may nakasalubong siya sa daan na hindi niya inaasahan.

ang lahat ng sinasabi niya. Tayo na roon, at baka masabi niya ang daang dapat nating puntahan.”⁷ Sinabi ni Saul sa kanyang utusan: “Ngunit kung pupunta tayong, ano naman ang madadala natin sa tao? Ubos na ang tinapay sa ating mga sako at wala tayong regalong madadala sa tao ng Diyos. Ano ba ang mayroon tayong?”⁸ Muling sumagot ang utusan: “Heto, mayroon pa akong ikapat na shekel na pilak. Ibigay ko ito sa tao ng Diyos para sabihin niya sa atin ang daan.”

¹⁰ At sinabi ni Saul sa kanyang utusan: “Magaling! Tayo na.” At nagpunta nga sila sa lunsod na kinaroroonan ng tao ng Diyos.

Pinahiran ni Samuel si Saul

• ¹¹ Sa pag-ahon nila sa burol patungo sa lunsod, may nasalubong silang mga dalagang paigib ng tubig at tinanong nila ang mga ito: “Narito ba ang manghuhula?”⁹ (Dati-rati sa Israel, kung may taong pupunta para sumangguni sa Diyos, sinasabi niyang “Tayona, puntahan natin ang manghuhula,” sapagkat manghuhula ang dating tawag noon sa propeta ngayon.)

¹² Sumagot sila: “Nasa unahan mo siya. Dalianninyo. Kararating-rating lang niya sa siyudad dahil maghahandog ngayon ang bayan sa altar sa burol.”¹³ Pagpasok ninyo sa lunsod, matatagpuan ninyo siya bago siya umakyat sa altar sa burol para kumain. Hindi kakain ang sambayanan hanggang hindi siya dumarating sapagkat babasbasan muna niya ang handog, at saka makakain ang mga inanyayahan. Umahon

kayong ngayon din at matatagpuan ninyo siya sa mga sandaling ito.”

¹⁴ At umakyat sila sa lunsod at pagpasok nila roon – hayun! papalabas si Samuel – pasalubong sa kanila patungo sa altar sa burol.

¹⁵ Ngayon, bago pa man dumating doon si Saul, kahapon pa ma’y ipinahayag na ito ni Yawe kay Samuel: ¹⁶ “Sa mga ganito ring oras bukas, may ipadadala ako sa iyong isang lalaki mula sa lupain ng Benjamin at papahiran mo siya bilang pinuno ng aking bayang Israel. Palalayain niya ang aking bayan mula sa kamay ng mga Pilisteo sapagkat nakita ko ang kaapihan ng aking bayan at uma-bot sa akin ang kanilang daing.”

¹⁷ Nang makita ni Samuel si Saul, sinabi ni Yawe sa kanya: “Hayan ang lalaking sinabi ko sa iyo! Ito ang mamumuno sa aking bayan.”

¹⁸ Nilapitan ni Saul si Samuel sa may pintuan at sinabi: “Pakisabi naman ninyo sa akin kung nasaan ang bahay ng manghuhula?”¹⁹ Sumagot si Samuel: “Ako ang manghuhula. Magpauna ka sa akin sa altar sa burol. Makikisalo ka ngayon sa akin. Pauwiin kita kinaumagahan at sasabihin ko sa iyo ang lahat ng laman ng iyong puso.”²⁰ Tungkol naman sa mga asnong tatlong araw nang nawawala, huwag kang mag-alala pagkat natagpuan na ang mga iyon.”

Idinugtong ni Samuel: “Para kanino ba ang unang lugar sa Israel? Di ba’t ito’y para sa iyo at sa buong angkan ng iyong ama?”²¹ Sumagot si Saul: “Benjaminita

• 11. Tulad ng iba pang mga Israelita, pinuntahan ni Saul si Samuel. Para sa kanila, si propeta Samuel ay isang *manghuhula*, at pumupunta sila sa kanya para ihanap ng solusyon ang kanilang mga problemang pangkabuhayan. Hindi ito kaiba sa atin ngayon. Sa loob ng mga dantaon, ang mga nagpaunlad man sa siyensiya ng mga bituin ay tumanggap din ng mga pagsangguni tungkol sa hinaharap. At ang mga horoskop ang pinakahapanapuhay nila. At pagkatapos ay iniwan naman ng siyensiya ang pamahiing ito. Gayundin sa matandang kasaysayan ng Israel, halos walang pagkakaiba ang propeta sa manghuhula, sa astrologo

at sa iba pang nagsasabing nalalaman nila ang hindi maaaring malaman ng ordinaryong tao; kinokonsulta sila ng mga tao tungkol sa kanilang mga problema tulad ng ginawa ni Saul. Pero malapit nang makita ng propetismo sa Israel ang tamang daan: ang propeta ang tatawag sa mga tao sa pagbaling sa Diyos. Nang sulatin ang kabanatang ito, yari na ang teksto at nililiwanag ng talata 9 na “propeta” na ang tawag ngayon sa dating tinatawag ng mga tao na “manghuhula.”

Itinalaga ni Samuel si Saul sa pagpapahid sa kanya ng langis (tingnan ang paliwanag sa Lev 8).

ako, galing sa pinakamaliit na tribu ng Israel, at pinakamababa sa lahat ng angkan sa tribu ng Benjamin ang aking angkan. Ba't ninyo ako kinakausap nang ganito?"

²² Isinama ni Samuel si Saul at ang utusan nito at dinala sa bulwagan at pinaupo sila sa kabisera ng mga inanyayahan na humigit-kumulang sa tatlung katao. ²³ At sinabi ni Samuel sa kusinero: "Ihain mo ang bahaging ibinigay ko't ipinatabi sa iyo." ²⁴ Dinala ng kusinero ang hita kasama ang buntot at inihain iyon kay Saul, at sinabi: "Narito ang inilaan para sa iyo. Sige, kumain ka na." Nang araw ding iyon, kumain si Saul na kasalo ni Samuel.

²⁵ At bumaba sila mula sa altar sa burol at pumunta sa lunsod. May nakahanda nang higaan sa terasa para kay Saul at doon siya natulog. ²⁶ Maaga silang gumising, at tinawag ni Samuel si Saul sa terasa nang nagbubukanliwayway na: "Bumangon ka at pauwiin na kita." Bumangon si Saul at kapwa sila lumabas ni Samuel. ²⁷ Sa pagbaba nila sa labas ng lunsod, sinabi ni Samuel kay Saul: "Sabi-hin mo sa iyong utusan na magpauna na siya sa atin. Pero tumigil ka muna rito nang masabi ko sa iyo ang mensahe ng Diyos."

10 ¹ Kumuha pagkatapos si Samuel ng isang boteng langis at ibinuhos iyon sa ulo ni Saul, at hinalikan at sinabi: "Si Yawe ang nagpahid sa iyo bilang pinuno ng kanyang bayang Israel. Pamumunuan mo ang bayan ni Yawe at ililigtas sila sa kapangyarihan ng kanilang mga kaaway sa paligid. At ito ang magiging tanda para sa iyo na si Yawe mismo ang siyang nagpahid sa iyo. ² Paghihiwalay natin ngayon, may masasalubong kang dalawang lalaki sa may libingan ni Raquel sa Zelza sa hangganan ng Benjamin. Sasabihin nila sa iyo: 'Nakita na ang mga asnong hinahanap mo. At ngayon, hindi na pino-problema ng iyong ama ang mga ito, pero

nag-aalala na siya kung ano na ang nang-yari sa iyo.' ³ Sa pagpapatuloy mo hanggang sa malaking puno sa Tabor, may makakasalubong ka namang tatlong lalaking paahon sa Diyos sa Betel. May dalang tatlong batang kambing ang isa, at may tatlong tinapay naman ang isa, at ang isa pa'y may isang boteng alak. ⁴ Kukumustahin ka nila at bibigyan ng dalawang tinapay na kukunin mo naman sa kanila. ⁵ At pagkatapos, darating ka sa Gibeon ng Diyos kung saan may kuta ang mga Pilisteo. Pagpasok mo sa lunsod, may masasalubong kang grupo ng mga propetang pababa mula sa altar sa burol, at pinangungunahan ng isang korong may alpa, tamburin, plauta at lira. At wala sila sa sarili gaya ng mga propeta. ⁶ At lulukuban ka ng Espiritu ni Yawe at mawawala ka rin sa sarili kasama nila, at magiging ibang tao ka na. ⁷ Sa oras na matupad ang mga tandang ito, gawin mo ang hinihingi ng pagkakataon sapagkat sumasaiyo ang Diyos.

⁸ Mauuna ka sa akin pababa sa Gilgal at pupuntahan kita roon para mag-alay ng mga sinunog na handog, at ng hain sa mabuting pagsasamahan. Maghintay ka roon nang pitong araw hanggang dumating ako at sasabihin ko sa iyo ang dapat mong gawin."

⁹ Sa pagtalikod ni Saul para iwan si Samuel, binago ng Diyos ang kanyang puso, at natupad nang araw na iyon ang lahat ng tandang ito. ¹⁰ Pagdating nila sa Gibeon, hayun ang grupo ng mga propeta at sinalubong siya. At nilukuban siya ng Espiritu ng Diyos at nagpropesiya siyang kasama nila.

¹¹ Nang makita siyang nagpopropesiyang kasama ng mga propeta ng lahat ng nakakakilala sa kanya, nagtanungan ang mga ito: "Ano itong nangyari sa anak ni Kish? Kabilang na rin ba si Saul sa mga propeta?" ¹² Sumagot ang isang tagaroon: "At sino ba ang kanyang ama?" Kaya naging kasabihan ang "Kabilang na rin ba si Saul sa mga propeta?" ¹³ Pagkatapos niyang maka-

pagpropesiya, dumating siyang kasama nila sa altar sa burol.

¹⁴Tinanong ngayon si Saul at ang kanyang utusan ng tiyo niya: "Saan kayo nagpunta?" Sumagot si Saul: "Sa paghahanap sa mga asno. Nang hindi namin makita, nagpunta kami kay Samuel." ¹⁵Sinabi ng tiyo ni Saul: "Sabihin mo nga sa akin ang sinabi sa iyo ni Samuel." ¹⁶At sinabi ni Saul sa kanyang tiyo: "Sinabi lamang niya sa amin na natagpuan na ang mga asno." Ngunit hindi niya sinabi sa kanyang tiyo ang tungkol sa paghahari na sinabi ni Samuel.

• ¹⁷Ipinatawag ni Samuel ang sambayanan sa harap ni Yawe sa Mizpa. ¹⁸At sinabi niya sa mga Israelita: "Ito ang sinasabi ni Yaweng Diyos ng Israel: 'Inilabas ko ang Israel mula sa Ehipto at iniligtas kayo sa kamay ng mga Ehipsiyo at ng lahat ng kahariang umalipin sa inyo.' ¹⁹Ngunit binale-wala ninyo ngayon ang inyong Diyos na nagliligtas sa inyo sa lahat ng kapahamakan at kagipitan. At sinabi ninyong 'Hindi! Bigyan mo kami ng isang haring mamumuno sa amin.' Kaya humarap kayo ngayon kay Yawe ayon sa inyu-inyong mga tribu at mga angkan."

²⁰Pinalapit ni Samuel ang lahat ng tribu ng Israel, at ang tribu ng Benjamin ang napili. ²¹At pinalapit niya ang tribu ng Benjamin, angkan-angkan, at ang angkan ni Matri ang napili. At

• **10.17** Ito ang tamang karugtong ng kabanata 8; ito ang isa pang salaysay ng paghirang kay Saul. Hindi sinasalungat ng kabanatang ito ang nauna, dahil lihim na itinalaga ni Samuel si Saul.

Inilalahad sa atin ng Biblia ang parehong pangyayaring ikinukuwento ng dalawang taong may magkasalungat na paniwala. Nakikita ng una na mabuti at ayon sa plano ng Diyos ang magkaroon ng mga hari (kab. 9-10). Nakikita naman dito ng ikalawa (1 S 8 at 10:17-19) ang isang mapanganib na pagbabago na hinahayaan lamang ng Diyos.

Nagtatago siya sa mga kagamitan. Dito nagsisimula ang kasamaampalad ni Saul na hari kahit na labag sa kanyang kalooban. Humingi ang mga Israelita ng isang hari dahil sa panlabas na panganib (ang mga Pilisteo), pero sa mismong kaloob-looban nila'y isinuksa naman nila ang anumang pamumuno. At naramdaman mismo ni Saul na hindi siya para mamuno. Sa kabila ng kanyang kagitingan gaya ng ipinakikita sa kabanata 11, hindi niya isusuong sa panganib ang kanyang sarili. Makulit siyang tao, nakatali sa mga idea ng kanyang panahon (tingnan ang kab. 25). Bagamat simpleng tao si Saul, wala sa kanya ang kababaang-loob na gusto ng Diyos, na nagbubunsod ng pagsisimula ng mga bago at dakilang bagay na hindi natatakot na baka siya mabigo.

Sumigaw ang buong bayan: Mabuhay ang Hari! Marami na tayong nasaksihang pagtitipong kasinsigla nito at wala rin namang magandang ibinubunga. Tulad

mula sa angkan ni Matri, napili si Saul na anak ni Kish. Hinanap nila siya pero hindi nakita. ²²Kayat muli silang nagtanong kay Yawe: "Dumating na ba ang tao?" Sabi ni Yawe: "Hayun, nagtatago siya sa mga kagamitan." ²³Tumakbo sila at inilabas siya mula roon. Nang tumindig siya sa gitna ng bayan, mas mataas siya sa lahat mula balikang hanggang ulo. ²⁴Sinabi ni Samuel sa buong sambayanan: "Nakikita ba ninyo ang pinili ni Yawe? Wala siyang kaparis sa buong bayan." At sumigaw ang buong bayan: "Mabuhay ang hari!"

²⁵At sinabi ni Samuel sa bayan ang karapatan at tungkulin ng hari. At isinulat niya ang mga ito sa isang aklat na itinabi niya sa harap ni Yawe. At pinauwi na ni Samuel ang bayan, bawat isa sa kanya-kanyang tahanan. ²⁶Umuwi na rin si Saul sa kanyang tahanan sa Gibeay kasama ang mga magiging na ang puso ay hinipo ng Diyos. ²⁷Ngunit sinabi ng ilang masa-sama: "Paano tayo maililigtas nito?" Binale-wala nila siya at hindi dinalhan ng regalo.

Sinagip ni Saul ang lunsod ng Yabes

11 • ¹Makaraan ang isang buwan, dumating ang Amonitang si Nahas at kinubkob ang Yabes-Galaad. Sinabi kay Nahas ng lahat ng lalaking taga-

ng nangyayari sa maraming pinuno, kinabukasa'y natagpuan ni Saul na nag-iisa siya sa gitna ng isang bayang nag-aakalang nalutas na nila ang lahat dahil nakapag-eleksyon na sila.

• **11.1** Ipinagpapatuloy dito ang salaysay na napatul sa 10:16. Handa nang tumanggap ng kapayapaan ang mga taga-Yabes. Umiiyak ang Israel at tumataghoy, pero si Saul ang siyang nagpapasya na hindi mahahayaan ang sitwasyong ito. Inoobliga ng kanyang kagitingan na kumilos ang Diyos.

Sino ang nagsabing hindi maghahari sa amin si Saul? Walang pulitikang walang mga partido. Mula pa sa simula'y may mga kakampi at mga kalaban si Saul. Ngunit mas kailangan niyang isaalang-alang ang pagkakakanya-kanya ng mga tribu ng Israel lalo na ang kompetensiya ng mga tribu ng Efraim at Benjamin sa hilaga at ng tribu ng Juda sa timog. Para naman sa mga taga-Yabes, tatanawin nila itong malaking utang na loob sa kanilang tagapagligtas at magiging tapat sila sa kanya kahit na patay na siya (tingnan 1 S 31:11).

Mabuting tao si Saul at mapagbigay, at ayaw niyang paghigantihan ang kanyang mga kaaway. Ngunit sa oras na maging pinakamakapangyarihan ang isang pinuno, napakadali niyang inilalayo ang sarili sa iba, at nagiging mayabang o pesimista. Hindi makikinig si Saul sa Diyos at sa kanyang mga kamag-anak, at mabubulagan siya sa kanyang pagseselos kay David.

Yabes: “Makipagkasunduan ka sa amin at maglilingkod kami sa iyo.”

²Sumagot naman si Nahas na Amonita: “Makipagkasunduan ako sa inyo sa isang kundisyon: dudukitin ko ang kanyang mata ng bawat isa sa inyo para maiwang kahihyan sa buong Israel.” ³Sinabi sa kanya ng mga matatanda ng Yabes: “Bigyan mo kami ng pitong araw para makapagpadala kami ng mga sugo sa buong Israel. At susuko kami sa iyo kung walang maglilingkod sa amin.”

⁴Dumating ang mga sugo sa Gibeon ni Saul, at ibinalita ito sa bayan at umiyak nang malakas ang buong bayan.

⁵Nang mga sandaling iyon, kararating pa lamang ni Saul mula sa bukid, kasunod ng kanyang mga baka. Itinanong niya: “Ano ang nangyari at nag-iiyakan ang bayan?” At sinabi nila sa kanya ang sinabi ng mga lalaking taga-Yabes. ⁶Pagkarinig ni Saul sa mga salitang ito, nilukuban siya ng espiritu ng Diyos at nag-apoy ang kanyang galit. ⁷Kinuha niya ang pares na baka, tinadtad at ipinadala ang mga piraso sa buong Israel sa mga sugo, at ipinasabi: “Ganito rin ang gagawin ko sa mga baka ng sinumang hindi susunod kina Saul at Samuel.”

Sinakmal ang bayan ng matinding takot – salamat kay Yawe – at lumabas silang parang iisang tao.

⁸Nang ihanay sila ni Saul sa Bezek, tatlundaang libo ang mga anak ng Israel at tatlumpung libo naman ang mga lalaking taga-Juda.

⁹At sinabi nila sa dumating na mga sugo: “Sabihin ninyo sa mga taga-Yabes-Galaad na darating kami bukas ng tanghali para iligtas kayo.” Bumalik ang mga sugo at sinabi ito sa mga taga-Yabes at sila’y natuwa. ¹⁰At sinabi nila sa mga Amonita: “Susuko na kami sa inyo bukas at magagawa na ninyo sa amin ang anumang gusto ninyo.”

¹¹Kinabukasan, pinagtatlong pangkat ni Saul ang kanyang mga tauhan. Madaling-araw nang pasukin nila ang kampo ng mga Amonita at pinagpapatay nila ang mga ito hanggang tanghaling-tapat. Nag-sipangalat ang mga nakatakas at nagkanya-kanyang takbo.

¹²At sinabi ng bayan kay Samuel: “Sino ang nagsabing hindi maghahari sa amin si Saul? Ibigay mo sa amin ang mga taong iyon at papatayin namin.” ¹³Ngunit sumagot si Saul: “Walang sinumang papatayin sa araw na ito sapagkat ngayon iniligtas ni Yawe ang Israel.”

¹⁴Sinabi naman ni Samuel sa bayan: “Halikayo, tayo na sa Gilgal at pasinayaan ang kaharian.”

¹⁵At nagpunta nga sa Gilgal ang buong bayan at doon nila kinilalang hari si Saul sa harap ni Yawe. Nag-alay sila roon ng mga hain sa mabuting pagsasamahan sa harap ni Yawe at lubos na nagdiwang si Saul at ang lahat ng Israelita.

Nagbitiw si Samuel

12 • ¹Sinabi ni Samuel sa buong Israel: “Tingnan ninyo, pinakinggan

• **12.1** Mahirap para kay Samuel ang tumabi para bigyan ng lugar si Saul, gaya ng para sa maraming tagapagtatag o may katungkulan, na hindi maibigaybigay sa ibang mga nakababata o mas mahusay, ang pagpapatuloy at pagpapaunlad ng gawaing kanilang nilikha.

Sa pagkakataong ito ipinaaalala ni Samuel sa mga Israelita na walang awtoridad na di nasasaklaw ng batas ng Diyos, lalo na kung tungkulin nitong igawad ang batas. “At sumunod sana kayo at ang inyong haring namumuno sa inyo kay Yawe...” Para kay Samuel, kailangang tuparin ng hari, gayundin ng mga sakop niya, ang mga kundisyon ng Tipan, nang buong-katapatan; sa kasamaang-palad, di magtatagal at

iisipin ng mga hari ng Israel na hindi na sila saklaw ng pagiging tapat. Pagkaupong-pagkaupo ni Solomon sa trono, agad niyang iniwan ang palasyong ipinatayo ng kanyang amang si David sa mababang lugar ng lunsod sa piling ng mga bahay ng mga tao para ilagay ang kanyang sarili sa tabi ng Templo ni Yawe. Mula noon, nasa ibaba na ang mga ordinaryong tao, at ang Diyos at ang hari nama’y nasa banal na bundok. Masagisag! Pagdating ni Jesus, papaksain niya ang aral ni Samuel at ng mga propeta: “Dumating ang Anak ng Tao hindi para paglingkuran kundi para maglilingkod at ibigay ang kanyang buhay...” Maging sa iglesya, ang bagong Israel, kikilos ang ilang may katungkulan na parang mga panginoon ng iglesya sa maling akala na pareho ang katungkulan at pag-abuso sa kapangyarihan.

ko ang lahat ng sinabi ninyo sa akin at binigyan ko kayo ng hari. ²Mayroon na kayong hari ngayon na mamumuno sa inyo. Matanda na ako, maputi na ang aking buhok, at narito namang kasama ninyo ang aking mga anak. Pinamunuan ko kayo mula pa sa aking kabataan hanggang sa araw na ito. ³Narito ako, sagutin ninyo ako ngayon sa harap ni Yawe at ng kanyang pinahiran: Kaninong baka ang kinuha ko?

Kaninong asno ang inagaw ko? Sino ang dinaya ko? Sino ang inapi ko? Kanino ako tumanggap ng suhol? Sabihin ninyo at isasauli ko sa inyo.”

⁴Ngunit sinabi nila: “Wala kang dinaya o inapi sa amin; wala kang kinuha kaninuman.”

⁵At sinabi ni Samuel sa kanila: “Si Yawe ang saksi laban sa inyo, at saksi rin sa araw na ito ang kanyang pinahiran na wala kayong natagpuang anuman sa aking kamay.” At sumagot sila: “Saksi siya.”

⁶At sinabi ni Samuel sa sambayanan: “Si Yawe ang saksi, siya na nagsugo kina Moises at Aaron at naglabas sa inyong mga ninuno mula sa lupain ng Ehipto. ⁷Kaya tumindig kayo ngayon at ihaharap ko sa inyo ang lahat ng ginawa ni Yaweng nagligtas sa inyo at sa inyong mga ninuno. ⁸Pumunta si Jacob sa Ehipto at inapi ng mga Ehipsiyo ang inyong mga ninuno at dumaging sila kay Yawe. At isinugo naman niya sina Moises at Aaron. Inilabas nila ang inyong mga ninuno mula sa Ehipto at itinira sa lugar na ito. ⁹Ngunit kinalimutan nila si Yaweng Diyos nila kaya ipinaubaya niya sila sa kamay ni Siserang pinuno ng hukbo ng Hasor at sa kamay ng mga Pilisteo at sa hari ng Moab na lumaban sa kanila. ¹⁰At dumaging sila kay Yawe at sinabing ‘Nagkasala kami sapagkat binale-wala namin si Yawe at pinaglingkuran ang mga Baal at mga Astarte. Ngunit ngayon, ilitas mo kami sa kamay ng aming mga kaaway at paglilingkuran ka namin.’ ¹¹At ipinadala ni Yawe sina Yerubaal at Barak, Yefte at Samuel, at iniligtas kayo sa kamay ng inyong mga kaaway sa paligid at nabuhay kayo nang matiwasay.

¹²Ngunit nang makita ninyong nilusob kayo ni Nahas na Amonita, sinabi ninyo sa aking – Hindi! Isang hari ang mamumuno sa amin – gayong si Yaweng inyong Diyos ang inyong hari. ¹³Ngayon tingnan ninyo ang haring inyong pinili na ibinigay sa inyo ni Yawe bilang hari. ¹⁴Magkaroon sana kayo ng pitagan kay Yawe at paglingkuran siya! Makinig sana kayo sa kanyang tinig at huwag maghimagsik sa kanyang mga utos! At sumunod sana kayo at ang inyong haring namumuno sa inyo kay Yaweng inyong Diyos. ¹⁵Ngunit kung hindi kayo makikinig sa tinig ni Yawe at maghihimagsik sa kanyang mga utos, magiging laban sa inyo at sa inyong hari ang kanyang kamay.

¹⁶At ngayon, dumito muna kayo upang magsaksihan ang kababalaghang ito na gagawin ni Yawe sa inyong harapan. ¹⁷Hindi ba anihan ngayon ng trigo? Tatawag ako kay Yawe para magpakulog siya at magpaulan. At malalaman ninyo at makikita na napakasama sa mata ni Yawe ang ginawa ninyong paghingi ng isang hari.”

¹⁸At tumawag si Samuel kay Yawe, at nagpakulog at nagpaulan si Yawe nang araw ding iyon. At nagkaroon ng matinding takot kay Yawe at kay Samuel ang buong bayan. ¹⁹Sinabi ng buong bayan kay Samuel: “Ipagdasal mo ang iyong mga lingkod kay Yaweng Diyos mo upang hindi kami mamatay sapagkat idinagdag namin sa lahat naming kasalanan ang kasamaang ito ng paghingi ng isang hari.”

²⁰Sinabi ni Samuel sa bayan: “Huwag kayong matakot! Nagawa nga ninyo ang lahat ng kasamaang ito, pero huwag kayong lalayo kay Yawe ngayon kundi paglingkuran siya nang buo ninyong puso. ²¹Huwag kayong lumihis para sundan ang walang-kabuluhan at walang-silbing mga diyus-diyusan na hindi makapagligtas sapagkat sila’y wala. ²²Hindi pababayaang ni Yawe ang kanyang bayan dahil sa kanyang dakilang Pangalan sapagkat ikinalugod ni Yawe na gawin niya kayong bayan niya. ²³At ako naman, paano ko magagawa ang pagkakasalang ito na tumigil sa pananalangin para sa inyo? Patuloy kong ituturo sa inyo ang mabuti at tamang daan. ²⁴Magkaroon lamang kayo ng pitagan kay Yawe at matapat siyang paglingkuran nang buo ninyong puso sapagkat nakita ninyo ang mga dakilang bagay na ginawa niya para sa inyo. ²⁵Ngunit kung gagawa pa rin kayo ng kasamaan, kayo at ang inyong hari ay kapwa papalisin.”

13 • ¹Naging hari si Saul at naghari sa Israel. ²Pumili si Saul ng tatlong libong lalaki sa Israel. Kasama niya ang dalawang libo sa Mikmas at sa kaburuan ng Betel, at sanlibo naman ang kasama ni Yonatan sa Gibeon ng Benjamin. Pinauwi ni Saul ang iba pa sa kani-kanilang tahanan. ³Pinatay ni Yonatan ang gobernador na Pilisteo ng Geba at nabalitaan iyon ng mga Pilisteo. At pinahipan ni Saul ang trumpeta sa buong lupain sa pagsasabing “Makinig ang mga Hebreo!” ⁴At narinig ng buong Israel ang balitang “Pinatay ni Saul ang gobernador na Pilisteo, at mabaho na ngayon ang Israel sa mga Pilisteo.” At tinawag ang sambayanan upang makiisa kay Saul sa Gilgal.

Ang “kasalanan” ni Saul

• ⁵Nagtipon ang mga Pilisteo para lumaban sa Israel – tatlong libong karwahe, anim na libong mangangabayo at mga taong parang buhangin sa dalampasigan sa dami. Nagpunta sila at nagkampo sa Mikmas sa silangan ng Bet-Aven. ⁶Nang makita ng mga Israelita na nasusuong sila sa panganib, nagtago ang mga tao sa mga yungib, siwang, batuhan, puntod at balon. ⁷Tumawid pa sa Ilog Jordan ang ibang mga Hebreo patungo sa lupain ng Gad at Galaad.

Nasa Gilgal pa si Saul at nanginginig

naman sa takot ang buong bayang kasama niya. ⁸Naghintay siya ng pitong araw ang taning na panahon ni Samuel. Ngunit hindi dumating sa Gilgal si Samuel at nagsimula nang maghiwa-hiwalay ang mga tao.

⁹At sinabi ni Saul: “Dalhin ninyo sa akin ang sinunog na handog at ang hain sa mabuting pagsasamahan.” At inialay ni Saul ang sinunog na handog. ¹⁰Katapos pa lamang niyang ialay ang sinunog na handog, at hayan! dumating na si Samuel. Sinalubong siya ni Saul para kumustahin. ¹¹At sinabi ni Samuel: “Ano ang ginawa mo?” Sumagot si Saul: “Nakita kong naghiihiwa-hiwalay na ang mga tao at hindi ka dumating sa takdang panahon, at nagtitipon na ang mga Pilisteo sa Mikmas, ¹²kaya nasabi kong ‘Lulusubin ako sa Gilgal ng mga Pilisteo nang hindi ko nakukuha ang loob ni Yawe’ kaya napilitan akong mag-alay ng mga sinunog na handog.”

¹³Sinabi ni Samuel kay Saul: “Kahangalan ang ginawa mong pagsuway sa utos ni Yaweng Diyos mo. Itatag sana ni Yawe ang iyong paghahari sa buong

• **13.1** Wala sa isip ni Saul na iwan ang Gibeon sa kanyang bayan at magtayo ng isang kapitolyo ng bagong estado ng Israel. Pero dahan-dahan siyang bumuo ng isang permanenteng hukbo (tingnan 14:52) sa halip na umasa lamang sa mga nagboboluntaryong lalaban sa tuwing nasa panganib ang bayan. Maraming taon siyang walang humpay na nakipaglaban para maitaboy ang sumasalakay na mga Pilisteo.

• 5. Hindi lamang minsan kundi maraming beses (tingnan din ang kab. 15) na nagdadalawang-isip si Saul sa katapatan sa Diyos at kay Samuel, o kung gagawin niya ang mas makatuwiran sa palagay niya. At sa katapusan’y mas ginusto niyang kumilos ayon sa sarili niyang paniwala.

Itatag sana ni Yawe ang iyong paghahari sa buong Israel. Mas mabigat ang hinihingi ni Yawe sa magiging unang hari ng kanyang bayan at sa gusto niyang pangakuan ng walang hanggang pakikipagtipan. Para matanggap kay Yawe ang mga pangakong higit pa sa pangkaraniwang takbo at kahihinatnan ng buhay, kailangang magpakita si Saul ng ganap na katapatan, kahit na parang naaantala o nagkakamali ang Diyos. Sa ganito sinubok si Abraham. Ang mamuno sa ibang tao at lalo na ang magbigay-direksyon

sa patutunguhan ng bansa ay pakikibahagi na rin sa kapangyarihan ng Diyos. Walang makaaabot sa ganitong mga responsabilidad kung hindi niya kayang sumunod sa Diyos nang higit kaysa iba at makinig sa kanya.

Gayunpaman, punahin natin na ang mga talata 7-15 ay idinagdag sa naunang teksto. Malamang na gawa ang mga ito ng mga pari na nag-edit sa mas matandang teksto pagbalik nila mula sa pagkabiha. Pinalalabas nila na si Samuel ang mabuti, ang tagapagsalita ng Diyos. Maaari nating basahin ang pangyayaring ito ayon sa kanilang panukala, pero maaari rin nating pagtakhan ang paraan ni Samuel ng pag-angkin sa mga karapatan ng Diyos. Anong karapatan niya para hindi tuparin ang kanyang salita at dumating sa takdang panahon? At paano niya mahuhusgahan si Saul kung kumikilos ito ayon sa kanyang konsiyensiya? Pina-niniwalaan ng Kristiyanong tradisyon na dapat nating sundin palagi ang ating konsiyensiya kung nagawa na natin ang lahat na maaaring gawin para magkaroon ng maliwanag na konsiyensiya, kahit na lumabag tayo sa mataas na awtoridad o mga sagradong batas sa paggawa nito. Masasabi nating si Samuel ang sumira kay Saul nang hindi natin itinatatwa ang mga dakila at mabubuting katangian ni Samuel.

Israel magpakailanman. ¹⁴ Pero ngayon, hindi na magtatagal ang iyong paghahari, naghanap na si Yawe ng taong kanyang napusuan at hinirang siyang pinuno ng kanyang bayan sapagkat hindi mo tinupad ang iniutos sa iyo ni Yawe.”

¹⁵ Pagkatapos ay umalis si Samuel sa Gilgal at umuwi. Umahon namang kasama ni Saul ang iba pa para sumama sa mga sundalong nasa Gibeon ng Benjamin.

Inihanay ni Saul ang mga taong kasama niya – mga animnaraang lalaki.

¹⁶ Nanatili sa Geba ng Benjamin si Saul at ang kanyang anak na si Yonatan pati ang mga taong kasama nila, samantalang nagkampo naman sa Mikmas ang mga Pilisteo. ¹⁷ Tatlong pangkat ng mangungulimbat ang lumabas galing sa kampo ng mga Pilisteo – isang pangkat ang lumiko patungong Ofra sa lupain ng Sual, ¹⁸ ang isa nama’y nagpa-Bet-Horon, at ang isa pa’y sa daan sa hangganang katapatan ng lambak ng Seboim patungo sa disyerto.

¹⁹ Walang panday sa buong lupain ng Israel sapagkat hinadlangan ng mga Pilisteo ang mga Hebreo na gumawa ng tabak o sibat.

²⁰ Kaya nagpupunta pa sa mga Pilisteo ang bawat isa sa buong Israel para magpahasa ng kanilang araro, asarol, palakol at karit. ²¹ Dalawang-katlo ng shekel ang presyo ng pagpapahasa ng mga araro at mga asarol, at katlong shekel naman para sa pagpapahasa ng mga kalaykay, palakol at pantaboy sa mga baka. ²² Kaya sa araw ng labanan, walang tabak o sibat na hawak ang lahat ng taong kasama nina Saul at Yonatan. Sina Saul at Yonatan lamang ang mayroon ng mga iyon.

²³ Isang pangkat ng mga Pilisteo ang lumabas papunta sa lagusan ng Mikmas.

14 • ¹ Nang araw ding iyon, sinabi ni Yonatan anak ni Saul sa binatang tagapagdala ng kanyang kalasag: “Halika, pumunta tayo sa garison ng mga Pilisteo sa kabila.” Hindi niya ito sinabi sa kanyang ama. ² Nasa labas noon ng Gibeon si Saul, sa lilim ng malaking puno sa Migron. Kasama niya ang mga animnaraang

lalaki ³ pati si Ajias na anak ni Ajitub na kapatid ni Ikabod na anak naman ni Finjas na anak ni Eling pari ni Yawe sa Silo. At na kay Ajias ang efod para sa pagsangguni kay Yawe. Hindi alam ng mga tao na umalis si Yonatan.

⁴ Batuhang talampas ang magkabilang panig ng lagusang sinikap daanan ni Yonatan para marating ang garison ng mga Pilisteo. Tinatawag na Bozez ang isang panig at Sene naman ang kabila. ⁵ Nakaharap sa hilaga ang isang talampas, sa tapat ng Mikmas, at ang isa nama’y pa-timog sa tapat ng Geba. ⁶ Sinabi ni Yonatan sa binatang ayudante niya: “Halika, pumunta tayo sa garison ng mga supot na iyon. Baka sakaling tulungan tayo ni Yawe sapagkat hindi mahirap para kay Yawe ang magligtas sa pamamagitan man ng marami o kaunti.” ⁷ Sumagot ang ayudante: “Gawin mo ang anumang iniisip mo. Kasama mo ako ayon sa iyong kalooban.” ⁸ Sinabi ni Yonatan: “Tingnan mo, lalapit tayo at pakikita sa mga lalaking iyon. ⁹ Kapag sinabi nilang ‘D’yan lang kayo, kami ang lalapit sa inyo,’ hihinto tayo at hindi lalapit sa kanila. ¹⁰ Ngunit kung sabihin naman nilang ‘Lumapit kayo,’ lalapit tayo sa kanila sapagkat iyon ang tanda na ibinigay sila ni Yawe sa ating mga kamay.”

¹¹ Nang makita ng mga Pilisteo ang dalawa, sinabi ng mga ito: “Hayun, lumabas na ang mga Hebreo sa mga lunggang kanilang pinagtaguan!” ¹² At sinigawan nila sina Yonatan at ang ayudante nito: “Lumapit kayo rito at tuturuan namin kayo ng leksiyon.” At sinabi ni Yonatan sa kanyang ayudante: “Sumunod ka sa akin sapagkat ipinaubaya na sila sa kamay ng Israel!” ¹³ Pagapang na umahon si Yonatan, kasunod ang kanyang ayudante. Nabuwal ang mga Pilisteo sa harap ni Yonatan at inutas naman ang mga ito ng kanyang ayudante. ¹⁴ Sa unang pagkalupig na iyon na hatid ni Yonatan at ng kanyang ayudante, mga dalawampung katao ang kanilang napatay sa makitid na lugar na dalawandaang talampakan ang haba.

¹⁵ Sinaklot ng sindak ang kampo, ang kapaligiran at ang buong bayan. At natakot din ang garison at ang mga mangungulimbat.

Parang lindol – at nagkaroon ng matinding sindak! ¹⁶ Tumingin ang mga tanod ni Saul na

• **14.1** Tinutulungan tayo ng kabanata 14 para maunawaan ang sitwasyon ng mga Israelita. Sinakop nila ang kabundukan, pero ang kapatagan naman ay nasa kamay ng mga Pilisteong mas organisado at mas armado.

Ipinapakita ng panunumpa ni Saul ang napakaprimtibong antas ng kaalamang panrelihiyon sa panahong iyon, tulad sa kaso ni Yefte (Mga Hukom 11:30):

– panunumpang may banta ng kamatayan;

– pagpapahalaga sa krimen ng sinumang “kumakain ng karne sa ibabaw ng dugo” (tingnan ang bersikulo 33; hindi ito kapareho ng “pagkain ng karne na may dugo” na nasa Lev 17:8);

– ang kaugalian ng pagpapalabunutan para makuha ang “sagot ni Yawe.”

nasa Gibeon ng Benjamin, at hayun! nagsipangalat ang mga Pilisteo at paroo't paritong nagtatakbuhan. ¹⁷ Sinabi ni Saul sa kanyang mga kasama: "Humanay at tingnan kung sino ang nawawala." At pagkahanay nila, natuklasan nilang wala si Yonatan at ang ayundante nito.

¹⁸ Sinabi ni Saul kay Ajas: "Dalhin mo rito ang efod." Sapagkat si Ajas noon ang may hawak sa efod para sa Israel. ¹⁹ Pero habang kinakausap ni Saul ang pari, lalong nag-ibayo ang pagkakagulo sa kampo ng mga Pilisteo. Kaya sinabi ni Saul sa pari: "Iurong mo na ang iyong kamay." ²⁰ Nag-usap-usap sina Saul at ang lahat niyang tauhan, at sumugod sila sa labanan. At nakita nilang gulung-gulo ang lahat doon, at nagtatagaan ang isa't isa. ²¹ Ngayon, bumaligtad ang mga Hebreong dating kakampi ng mga Pilisteo at kasama nilang umahon sa kampo. Pumanig ang mga ito sa mga Israelitang kasama nina Saul at Yonatan. ²² Nang mabalitaan ng mga Israelitang nagtatago sa kabundukan ng Efraim na nagsisitakas na ang mga Pilisteo, sila naman ang humabol sa mga Pilisteo. ²³ Nang araw na iyon, iniligtas ni Yawe ang Israel, at umabot sa kabila pa ng Bet-Horon ang labanan.

²⁴ Nang araw na iyon, samantalang nanghihina na ang mga Israelita, ipinailalim ni Saul sa sumpa ang mga tao: "Sumpain ang sinumang kumain bago gumabi, bago ako makapaghiganti sa aking mga kaaway." Kaya walang sinumang tumikim ng pagkain.

²⁵ Nagpunta ang lahat sa gubat at may pulot-pukyutan doon. ²⁶ Nagpunta nga ang mga tao sa gubat, at hayun! may tumutulong pulot-pukyutan. Ngunit walang sinumang nagsubo ng kanyang daliri. ²⁷ Subalit hindi narinig ni Yonatan ang sumpang ginawa ng kanyang ama sa harap ng bayan. At iniunat niya ang tungkod na hawak niya at idinawdaw ang dulo nito sa bahay-pukyutan. Inilapit niya ang kanyang kamay sa kanyang bibig, at nangingning ang kanyang mga mata. ²⁸ At sinabi ng isa sa mga naroon: "Inobliga ng iyong ama ang bayan nang sabihin niyang 'Sumpain ang taong kakain sa araw na ito!' bagamat nanghihina na ang mga tao." ²⁹ At sinabi ni Yonatan: "Ginulo ng aking ama ang lupain. Tingnan mo, nagkaroon ako ng panibagong lakas nang makatikim ako ng kaunting pulot-pukyutang ito." ³⁰ Gaano pa kung malaya lamang nakakain ngayon ang mga tao mula sa nasamsam nila sa kanilang mga kaaway? Di ba't mas malaki sana ang naging pagkatalo ng mga Pilisteo?"

³¹ Hinabol nila nang araw ding iyon ang mga Pilisteo mula sa Mikmas hanggang Ayalon.

Pagod na pagod ang mga taong ³² sumugod sa pananamsum, at kinuha nila ang mga tupa at mga baka at mga guya, at kinatay ang mga iyon sa lupa. At kumain ang bayan sa ibabaw ng dugo. ³³ Sinabi nila kay Saul: "Tingnan mo, nagkakasala kay Yawe ang bayan sa pagkain sa ibabaw ng dugo." Sinabi niya: "Para kayong mga pagano! Pagulungin ninyo ngayon dito sa akin ang isang malaking bato." ³⁴ At sinabi pa ni Saul: "Sige, lumibot kayo sa bayan at sabihin sa kanilang dalhin sa akin ng bawat isa ang kanyang baka o tupa. Katayin iyon dito at kainin, ngunit huwag magkasala kay Yawe sa pagkain sa ibabaw ng dugo." Kayat nang gabing iyon, dinala ng bawat isa ang kanilang kinuha sa nasamsam at kinatay doon. ³⁵ At nagtayo ng altar kay Yawe si Saul – ang kauna-unahang altar na itinayo niya para sa kanya.

³⁶ At sinabi ni Saul: "Lumusong kayo ngayon at habulin habang gabi ang mga Pilisteo at samsaman sila hanggang magbukaliwayway. Wala tayong ititirang buhay isa man sa kanila." At sinabi nila: "Gawin mo ang anumang mabuti sa palagay mo." Ngunit sinabi ng pari: "Lumapit tayo't sumangguni sa Diyos." ³⁷ At itinanong ni Saul sa Diyos: "Lulusong ba ako para habulin ang mga Pilisteo? Ibigay mo ba sila sa kamay ng Israel?" Ngunit hindi siya sinagot ng Diyos nang araw na iyon.

³⁸ Kaya sinabi ni Saul: "Lumapit dito ang lahat ng pinuno ng bayan. Tingnan natin at alamin kung bakit galit sa atin ang Diyos?" ³⁹ Buhay si Yaweng nagligtas sa Israel – kayat tiyak na mamamatay ang taong iyon, maging siya man ang aking anak na si Yonatan." Ngunit walang sinumang sumagot kay Saul. ⁴⁰ At sinabi niya sa buong Israel: "Sige, diyan kayo at dito kami ng anak kong si Yonatan." Sinabi ng bayan kay Saul: "Gawin ang mabuti sa palagay mo." ⁴¹ At sinabi ni Saul kay Yaweng Diyos ng Israel: "Bakit hindi mo sinagot ngayon ang iyong lingkod? Kung nasa akin o sa aking anak na si Yonatan ang pagkakasala, ipakita mo ito sa Urim, ngunit kung ang iyong bayang Israel naman ang nagkasala, ipakita mo ito sa Tummim." At sina Yonatan at Saul ang nabunot, naiwan ang bayan. ⁴² Sinabi ni Saul: "Gawin ang palabunutan sa amin ng aking anak na si Yonatan." At si Yonatan ang nabunot.

⁴³ Pagkatapos ay sinabi ni Saul kay Yonatan: "Sabihin mo sa akin kung ano ang ginawa mo." At sinabi sa kanya ni Yonatan: "Tumikim lang naman ako ng kaunting pulot-pukyutan sa dulo ng hawak kong tungkod. At dahil dito'y mamamatay na ako?" ⁴⁴ Sinabi ni Saul: "Gawin sa akin ng Diyos ito at ito pa, kung hindi ka mama-

matay, Yonatan.”⁴⁵ Ngunit sinabi ng bayan kay Saul: “Dapat bang mamatay si Yonatan na siyang naghatid ng malaking tagumpay na ito sa Israel? Hindi maaari! Buhay si Yawe at wala isa mang buhok sa kanyang ulo ang malalaglag sa lupa sapagkat gumawa siya ngayon kasama ng Diyos.” Kaya nasagip ng bayan si Yonatan.

⁴⁶ At itinigil na ni Saul ang paghabol sa mga Pilisteo; umuwi naman ang mga Pilisteo sa kanilang lugar.

⁴⁷ Nang hawak na ni Saul ang kaharian ng Israel, nakipaglaban siya sa lahat niyang kaway sa buong paligid: sa Moab, sa mga Amonita, sa Edom, sa mga hari ng Soba at sa mga Pilisteo. At nagtatagumpay siya saanman siya bumaling. ⁴⁸ Buong giting niyang nilupig ang mga Amalecita at sinagip ang Israel mula sa kamay ng mga mangungulimbat.

⁴⁹ Sina Yonatan, Isvi at Melkisia ang mga anak na lalaki ni Saul; si Merob naman ang kanyang panganay na babae at si Micol ang bunso. ⁵⁰ Si Ahinoam na anak ni Ajimas ang kanyang asawa. At si Abner na anak ni Ner na tiyo ni Saul ang heneral ng kanyang hukbo. ⁵¹ Mga anak ni Abiel si Kish na ama ni Saul at si Ner na ama ni Abner.

⁵² Buong buhay at buong dahas na nakipaglaban si Saul sa mga Pilisteo. Kaya isinasama ni Saul sa kanyang hukbo ang sinumang lalaking makita niyang malakas o matapang.

Hindi sinunod ni Saul ang utos ng Diyos

15 ¹ Sinabi ni Samuel kay Saul: “Isinugo ako ni Yawe upang pahiran ka bilang hari ng kanyang bayang Israel. Makinig ka ngayon sa tinig ni Yawe. ² Ito ang sinasabi ni Yawe ng mga Hukbo. Parurusahan mo ang Amalek dahil sa ginawa niya sa Israel sapagkat humarang siya sa daan nang lumabas ang mga Israelita mula sa Ehipto. ³ Lusubin mo ngayon ang Amalek at ganap na puksain ayon sa batas ng anatema ang lahat ng kanya. Huwag mo siyang kaha-habagan, patayin lalaki’t babae, bata at pasusuhin, baka at tupa, kamelyo at asno.”

⁴ Ipinatawag ni Saul ang kanyang mga tauhan at inihanay sila sa Telam – dalawandaang libong lalaking-lakad at sampung libong lalaking taga-Juda. ⁵ Pinuntahan ni Saul ang mga bayan ng Amalek, tumambang sa makipot na daan ⁶ at nagbabala sa mga Kenita: “Sige, umalis na kayo at iwan ang mga Amalecita para hindi kayo mapuksang kasama nila sapagkat pinagmagandahang-loob ninyo ang lahat ng Israelita nang lumabas sila sa Ehipto.” Kayat umalis ang mga Kenita sa Amalek.

⁷ Nilupig ni Saul ang mga Amalecita mula sa

Evila hanggang sa may bungad ng Sur sa silangan ng Ehipto. ⁸ Nabihag niyang buhay si Agag na hari ng Amalek ngunit nilipol sa tabak ang buong bayan. ⁹ Pinabayaang ni Saul at ng kanyang mga tauhan na mabuhay si Agag at ang pinakamagaganda sa mga tupa at mga baka, sa mga pinatabang guya at mga kordero. Hindi nila nilipol ang lahat ng mainam ngunit ganap na pinuksa para kay Yawe ang lahat ng walang silbi at walang kabuluhan.

¹⁰ At dumating kay Samuel ang salita ni Yawe: ¹¹ “Pinagsisisihan ko’t pinapaghari ko si Saul sapagkat tinalikuran na niya ako at hindi tinupad ang aking mga utos.” Masama ang loob ni Samuel at magdamag siyang dumaing kay Yawe.

¹² Maagang gumising si Samuel kinabukasan para puntahan si Saul ngunit may nakapagsabi sa kanya na nagpunta si Saul sa Karmel at nagtayo roon ng isang bantayog para sa kanyang sarili at pagkatapos ay nagtuloy sa Gilgal. ¹³ Pinuntahan ni Samuel si Saul, at sinabi ni Saul: “Pagpalain ka ni Yawe.

Natupad ko na ang mga utos ni Yawe.” ¹⁴ Ngunit sinabi ni Samuel: “Kung gayo’y ano ang ibig sabihin ng naririnig kong iyakan ng mga tupa at unga ng mga baka?” ¹⁵ Sumagot si Saul: “Dinala nila ang mga iyon galing sa Amalek sapagkat itinabi ng mga tao ang pinakamagaganda sa mga tupa at mga baka para ihandog kay Yaweng Diyos mo, pero nilipol naman namin ang iba pa.”

¹⁶ At sinabi ni Samuel kay Saul: “Tama nal Sasabihin ko sa iyo ang sinabi sa akin ni Yawe kagabi.” Sumagot si Saul: “Sabihin mo.” ¹⁷ At sinabi ni Samuel: “Di ba’t naging pinuno ka ng mga tribu ng Israel gayong maliit ang tingin mo sa iyong sarili? Pinahiran ka ni Yawe bilang hari ng Israel. ¹⁸ Isinugo ka ni Yawe sa pagsalakay at iniutos sa iyong humayo at ganap na puksain ayon sa anatema ang mga makasalanang, ang mga Amalecita, at labanan sila hanggang malipol. ¹⁹ Bakit di ka nakinig sa tinig ni Yawe, at sa halip ay sinunggaban ang mga nasamsam at ginawa ang masama sa mata ni Yawe?”

²⁰ At sinabi ni Saul kay Samuel: “Sinunod ko ang tinig ni Yawe at tinupad ang kanyang ipinagagawa. Binihag ko si Agag na hari ng Amalek at pinuksa ang mga Amalecita. ²¹ Kinuha nga ng mga tao ang pinakamagaganda sa mga tupa at mga baka mula sa mga nasamsam na nakatalaga sa anatema pero para lamang isakripisyo sa Gilgal kay Yaweng Diyos mo.”

²² Ngunit sinabi ni Samuel: “Nalulugod kaya si Yawe sa mga sinunog na handog at mga sakripisyo gaya ng sa pagsunod sa tinig ni

Yawe? Mas mabuti ang pagsunod kaysa sakripisyo, at ang pakikinig kaysa taba ng mga barakong tupa. ²³Gaya ng pagkakasalang panghuhula ang pagsuway, at ang katigasan ng ulo gaya ng kasamaan ng pagsamba sa mga diyus-diyusan.

Dahil isinasantabi mo ang salita ni Yawe, isinasantabi ka rin niya bilang hari.”

²⁴At sinabi ni Saul kay Samuel: “Nagkasala ako sa pagsuway sa utos ni Yawe at sa iyong mga tagubilin. Natakot ako sa bayan kayat tinig nila ang aking pinakinggan. ²⁵Patawarin mo sana ngayon ang aking kasalanan at samahan ako sa pagsamba kay Yawe.”

²⁶Ngunit sinabi ni Samuel kay Saul: “Hindi kita masasamahan sapagkat isinasantabi mo ang salita ni Yawe at isinasantabi ka na ni Yawe bilang hari ng Israel.” ²⁷Pagtalikod ni Samuel para umalis, hinawakan ni Saul ang laylayan ng damit nito, at napunit iyon. ²⁸Sinabi ni Samuel sa kanya: “Pinunit na ngayon ni Yawe ang kaharian ng Israel mula sa iyo, at ibinigay ito sa iyong kapwa na mas mabuti kaysa iyo. ²⁹Hindi nagbabago o nagsisisi ang Luwalhati ng Israel, di tulad ng tao.”

³⁰Sinabi naman ni Saul: “Nagkasala ako! Ngunit parangalan mo naman sana ako sa harap ng matatanda ng aking bayan at sa harap ng Israel. Samahan mo ako para sumamba kay Yaweng Diyos mo.” ³¹Kaya bumalik si Samuel at sinamahan si Saul na sumamba kay Yawe.

³²At sinabi ni Samuel: “Dalhin mo sa akin si Agag na hari ng Amalek.” Masaya pang humarap si Agag kay Samuel, sa pag-aakalang ligtas na siya sa mapait na kamatayan. ³³Ngunit sinabi ni Samuel: “Kung paanong inulila sa anak ng iyong tabak ang mga babae, gayon din naman uulilahin sa anak ang iyong ina.” At

• **16.1** *Hanggang kailan mo ipagluluksa si Saul? Kung minsa’y nananatili na lamang tayo sa iisang lugar, walang pagbabago, inaasam-asam ang kaha-pon, gayong itinutulak tayong pasulong ng mga pang-yayari sa buhay para magbago ang mga plano at inaasahan.*

Nagpa-Betlehem si Samuel para makaharap ang hinirang ng Diyos. Ang Betlehem o Belen ang siyudad ng angkan ni David. Doon ipanganganak si Jesus, makalipas ang sampung dantaon.

Pinapastol ni David na anak ni Jese ang kawan nang ipahanap siya. Pastol siya ng mga tupa bago siya naging hari. Sa Biblia, ang pastol at hindi ang mahalagang tao ang larawan ng ganap at tunay na hari. Inaasikaso niya ang mga tao at pinagsisilbihan sila gaya ng pastol sa kanyang mga tupa. Magpapakilala si Jesus na Hari at Tagapagligtas bilang Mabuting Pastol, na siyang pinapangarap ng mga propeta (tingnan ang Ez 34 at Jn 10).

tinagpas ni Samuel si Agag sa harap ni Yawe sa Gilgal.

³⁴Umuwi si Samuel sa Rama ngunit umahon naman si Saul sa kanyang bahay sa Gibea ni Saul. ³⁵At hindi na muling nakipagkita si Samuel kay Saul hanggang sa araw na mamatay siya. Nagluksa ni Samuel dahil kay Saul na pinagsisihan ni Yawe ang pagkakagawang hari ng Israel.

Pinahiran ni Samuel si David

16 • ¹Sinabi ni Yawe kay Samuel: “Hanggang kailan mo ipagluluksa si Saul matapos ko siyang isaisantabi bilang hari ng Israel? Punuin mo ng langis ang sungay na iyong sisidlan, gusto kong puntahan mo si Jese na taga-Betlehem sapagkat pinili ko ang isa sa kanyang mga anak na lalaki para maging hari ko.”

²Itinanong ni Samuel: “Paano ako makalalakad? Kapag nabalitaan ito ni Saul, papatayin niya ako!” Sumagot si Yawe: “Magdala ka ng dumalagang baka at sabihing ‘Naparito ako para maghandog kay Yawe.’” ³Anyayahan mo si Jese sa paghahandog at ipaaalam ko sa iyo ang gagawin mo. Papahiran mo ng langis para sa akin ang sasabihin ko sa iyo.”

⁴Ginawa nga ni Samuel ang iniutos ni Yawe. Pagdating niya sa Betlehem, takot na sinalubong siya ng matatanda ng lunsod at sinabi sa kanya: “Kapayapaan ba ang hatid mo sa amin?” ⁵Sumagot si Samuel: “Kapayapaan. At naparito ako

Nakakakita ang tao sa kanyang mata pero ang puso ang nakikita ni Yawe. Hindi pa makikita sa nagbibinatang si David ang pagkakaroon ng sariling pagpapasya, talino at kagitingan na ipapamalas niya bilang militar na pinuno at pulitiko. Ngunit kilala ng Diyos ang kanyang hinirang. Para ihatid sa kaganapan ang kanyang gawa, hindi pinipili ng Diyos ang mga magaling sa pagpapakitang-tao. (Tingnan ang 1 Cor 1:28.)

Sa anumang grupo, kailangang madiskubre ang tunay na halaga ng bawat isa at huwag magpaimpluwensya sa mga panlabas na anyo. Napakahalaga para sa mga pamayanang Kristiyano na ang mga responsable ay marunong “tumingin sa puso” ng kanilang mga kapatid, ang mga tahimik man at ang mga nagpapakita ng lubos na sigasig. Kayat hindi sila matatagalan sa paghanap ng mga taong kinakailangan para magbigay-buhay sa komunidad at bale-walain ang mga ambisyoso.